

MAGYAR

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R.T.**
Törvényeszkí bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

A pápa megkoronázása és hármaskorona: tiara

Kedden, március 12-én fogunk megemlékezni arról, hogy XII. Pius pápát egy évvel ezelőtt koronázták meg a Szent Péter bazilika nagy erkélyén a hívők seregének szemelátára, az egyetemes kereszténység nagy örömeire. Ha van még őszinte öröm, ami ilyen alkalmakkor megnyilvánul, akkor ez az öröm őszinte volt. A világ jóakarató része megérezte, hogy a pápai korona nemcsak külső jel, nemcsak külső fény, hanem tényleges hatalmat, örvendétes valószínűségeket hordozó zálog. Ebből a koronából kell kiáradnia annak a gyógyító erkölcsi erőnek, amelyre a világ vár. Ez a korona ma szinte az egyedüli szilárd fogópont a nagy zűrzavarban. Az egyedüli nemzetekfölötti erő, amely át tudja fogni és le tudja csendesíteni az egymás ellen lázongó ellentétes erőket és törekvéseket.

A pápát rendszeren néhány nappal megválasztása után koronázzák meg. XII. Pius pápát február 6-ikán választották meg és 12-én koronázták meg.

A koronázás különös szertartással bemutatott pápai szentmisével kezdődik. A lépcsőimában a diakonus bíborosok feje feladja a pápának a palliumot. A szent leckét és evangéliumot latin és görög nyelven éneklék. A felajánlás a rendes pápai mise szertartásával történik. Három ostyát ajánl fel a pápa. Kettővel érinti a kehely szélét és ezt a két ostyát visszadják a főszekréstyesnek, aki elfogyasztja azokat. Az áldozati borból és vízből egy keveset egy kis edénybe öntenek és szintén a szekréstyesnek adják át, aki azt elfogyasztja. Az áldozás előtt, mielőtt a pápa magához venné a szent testet, két kis darabkát tör le belőle és a szentmisében segédkező diakonusnak és szubdiakonusnak nyújtja.

A szentmise befejezésével a Vatikán bíborosfőesperese a Szent Péter káptalanjának két kanonokjával erszényt nyújt át a pápának, amelyben néhány ezüst pénzdarab van. Ez a néhány pénzdarab honorárium a pápa számára a „jól elénekelt szentmiséért — pro missa bene cantata”. Az ünnepélyes pápai misének is mindig ilyen a szertartása.

Ezután a pápa kísérete körmenet alakul át és a pápával a koronázás helyére vonul. A koronázás gyakran a Szent Péter bazilika nagy erkélyén történik az egybegyűlt hatalmas tömeg szemelátára. Itt koronázták meg XII. Pius pápát is. A három koronával ékesített tiarát a diakonus bíborosok rangidős tagja helyezi a pápa fejére, miközben ezeket a szavakat mondja: „Fogadd a hármaskoronával ékesített tiarát és tudd, hogy a királyok és fejedelmek atyja vagy, Jézus Krisztusnak, a mi Megváltónak, akinek tisztelet és dicsőség mindörökké, helytartója.”

A pápa három könyörgést mond el koronával a fején és apostoli áldást oszt. A koronázás után a pápai bullákon Szent Péter és Szent Pál képével ellátott pecsétet használ, míg előtte a megválasztás után csak brevét küld a hálszgyűri pecsétjével.

A pápai hármaskorona, a tiara a történelem képződménye. Az Egyház ókorában a pápák már viseltek valamilyen fejdíszet lelki hatalmuk jelképezésére. A milánói szabadság-

Ribbentrop német külügyminiszter Rómába utazott

A német-olasz szövetség szokásos tanácskozásai végett történik a látogatás

(București rádiószolgálat. Ribbentrop német külügyminiszter szombaton délelőtt a berlini anhalt pályaudvarról elutazott Rómába. Ezzel az utazással kapcsolatban különböző találgatások terjedtek el. A találgatásokkal szemben Berlinben leszögezik, hogy Ribbentrop római útja vizsgálat akar lenni Ciano olasz külügyminiszter legutóbbi németországi látogatására. Másrészt az olasz-német szövetségi szerződés időnkénti tanácskozásokat ír elő, és ez a tanácskozás fog most megtörténni az időszerű nemzetközi eseményekről.

A német sajtó vezető helyen foglalkozik Ribbentrop római utazásával és a látogatás céljával. A „Völkischer Beobachter” szerint a római látogatás célja az, hogy Mussolinivel és Ciano-

val a szokott módon, kölcsönös bizalommal megbeszélje azokat a kérdéseket, amelyek mindkét országot érintik.

Göring vezértábornagy lapja, az „Essener Nationalzeitung” a következőket írja:

— Ribbentrop és a fasiszta vezetőférfiak összejövetelét a világ a soha meg nem gyengült, de még kevésbé megszakadt német-olasz szolidaritás új és látható bizonyítékának fogadhatja. Ciano legutóbbi találkozása Hitlerrel diadalmas befejezése után folyt le. A mostani újabb személyes eszmecsere a téli nyugalom több hónapos stádiuma után következik be, amikor most a világ döntő szakasz elé tekint.

Olasz magyarázat a látogatásról

Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter szombaton reggel 6 órakor elindult Rómába.

Egy másik berlini jelentés arról számol be, hogy Svinhufvud, a finn köztársaság volt elnöke, külön repülőgépen Berlinbe érkezett. A „Neue Zürcher Zeitung” berlini jelentése szerint a volt finn elnök két napig maradt Berlinben, majd Olaszországba megy. Ugyanez a lap közli azt is, hogy Sven Hedin meghosszabbította berlini tartózkodását és jelenleg is a német fővárosban tartózkodik.

Ribbentrop római útjával kapcsolatban olasz politikai körökben hangoztatják, hogy a német külügyminiszter viszonyozza Ciano olasz külügyminiszternek októberben tett berlini látogatását. Diplomáciai és politikai körökben azonban kétségtelennek tartják, hogy a látogatás összefüggésben van a legújabb nemzetközi fejleményekkel. Kétségtelen, hogy Olaszország gyakorlatilag alkalmazza a Duce politikájának egyik alapelveit, mely szerint gazdasági eszközökkel nem lehet politikai nyomást gyakorolni Olaszországra. Minden ilyen próbálkozás Olaszország részéről

azonnali visszahatást kelt. A német külügyminiszter római útja az olasz-német szolidaritás újabb bizonyoságtévé megnyilatkozása.

A „Popolo di Roma” Bernből keltezt tudósítása hangsúlyozza, hogy politika megfigyelők szerint a német kormány igyekszik felhasználni a jelenlegi rendkívül kedvező körülményeket az olasz-német viszony további elmélyítése szempontjából. Kétségtelen — ugymond — hogy London és Párizs ismét az 1936-ban elkövetett súlyos hibába esik Rómával szemben és éppúgy jár el, mint a megtorlások idején. Lehetséges, hogy Ribbentrop a megbeszélésen keresi a lehetőséget, hogy mily módon lehetne biztosítani a német szénszállítmányok szárazföldi uton való eljuttatását olasz földre. Ha azonban a tárgyalások kiinduló pontja gazdasági ügy is, nem kétséges, hogy általános jellegű politikai természetű.

Ribbentrop útját összefüggésbe hozzák a finn-orosz békeközelítéssel is. Szó lesz továbbá Welles látogatásáról, a szövettel való kapcsolatáról és a közkeletű helyzetéről.

rendelet (313) után a pápák fehér süveget viseltek, amely formájában a frigiai sapkához hasonlított. Ez a szokás a IV. század után általánossá vált. A tiara használata csak a VIII. században kezdődik. III. Szent Leó pápa használta először. Ez a tiara egyszerű volt, tulajdonképpen csak egy soros korona volt rajta. Régi hagyomány az, hogy a pápát megválasztása után megkoronázták VIII. Bonifác pápa, aki az első jubileumi szentévet meghirdette, egy második koronával gazdagította a tiarát, mintegy azt jelezve, hogy a pápa hatalma földi dolgokban is kötelezi a híveket. V. Kelemen pápa, akit Lyonban koronáztak meg, harmadik koronával egészítette ki a tiarát. Egyes magyarázatok szerint a pápai tiara három koronája a három császár: Nagy Konstantin, Klodvig és Nagy Károly ajándéka. Ezt a magyarázatot azonban az újabb történetírás elveti.

A hármaskorona jelentésére vonatkozólag a pápa hármaskorona említik meg, amely-

a dicsőséges, a küzdő és a szenvedő Egyházban gyakorol. Más magyarázók szerint a három korona a pápa tanító, megszentelő és kormányzó hatalmát jelképezi. Landucci szerint a három korona a pápa lelki, világi és papi hatalmát jelenti.

Amikor 1870-ben a pápa a Vatikán foglya lett, a koronázás a Sixtina-kápolnában történt kevés kiváltságos jelenlétében. XI. Pius pápát a bazilikában koronázták meg Szent Péter sirja felett. XII. Pius pápa pedig felelevenítette az ősi szokást, hogy koronázás szertartása a bazilika főerkélyén a hívő sereg szemelátára történjen. A koronázás valóban feledhetetlen látványt nyújtott. A Szent Péter téren összegyűlt hívősereg örömmujongása nemcsak Rómát töltötte be, hanem a rádió hullámain eljutott a világ legtávolibb sarkába is és olyan örömtűzet gyújtott a szívekben, amelynek lángjai még ma is, a koronázás egyéves fordulóján is melegítenek. (P. I.)

A svéd fővárosban a finn-orosz béke előkészítéséről tárgyalnak

Tisztázódní kezdenek az ellentmondó hírek. A szovjetnek nincs ultimátuma

Áttekintés az újabb külpolitikai fejleményeken

A külpolitikai események előterébe került a finn-orosz béketárgyalási kísérletek ügye. Amint tegnap jelentették, Svédország mutatkozik ebben az ügyben kezdeményezőnek és a svéd fővárosban folynak is valamely tanácskozások, azonban Stockholmiban elzárta a külföldre irányuló távirati és távbeszélő összeköttetéseket. Ez a körülmény is oka lehetett, hogy egymásnak ellentmondó hírek keringtek. Mint tegnap is jeleztük, egyik hír szerint *Mannerheim* finn tábornagy beteg, másik hír szerint pedig ugyanő Stockholmba repült a béketárgyalási előkészületek megbeszélésére. Korábban a francia hírszolgálati iroda jelezte, hogy a Szovjet ultimátumos követelést állított fel Finnországgal szemben, míg tegnap ugyanaz a francia hírszolgálati iroda jelentette, hogy nincs szó ultimátumról. Pénteken késő délután az a párizsi hír jött, hogy a svéd fővárosban nincsenek is semmiféle béketárgyalások.

A távbeszélő és távirati összeköttetések stockholmi eltiltásából azonban annyi mindenesetre kivehető volt, hogy valamely tárgyalások a svéd fővárosban csakugyan folynak s hogy azok amilyen bizalmasak, éppen úgy rendkívül súlyos természetűek. Megjelent a svéd kormány esillapító közlése is, mely utalt arra, hogy a szovjetkövetelésekről és általában a békeközvetítési kísérletek kiindulási pontjáról, illetve részleteiről szóló hírek „nagy részben céltalanságok és pontatlanok.” Az elérhető eredmények érdekében volt szükséges a fővárosból való hírküldések elzárása. Várian a közönség hiteles közlésekre.

Meglepetés Londonban. A svéd kormány-párt lapja a békeközvetítésekről.

A békeközvetítési hírek körüli bizonytalanságot lehetett kiolvasni a Reuter-ügynökségnek abból a közlésből is, hogy ezek a hírek Londonban meglepetést keltettek. Ugyanis se orosz, se finn részről az angol kormányhoz semmi értesítés nem érkezett a béketárgyalásokra irányuló szándékról. Anglia továbbra is hajlando Finnországnak közvetlenebb segítséget nyújtani, eddig azonban nem volt szó arról, hogy angol hadosztályok átküldése is szükséges Finnországha. Angliában a híreket arra vezetik vissza, hogy Svédországban nagy a nyugtalanság az ország háborúba keveredésének az eshetősége miatt. A svéd szocialista kormány-párt lapja, a „Socialdemokraten” az ügyre vonatkozóan sokjelentőségű vezérekben foglalt állást. A cikk szerint Svédország csakugyan megkísérli a közvetítést Finnországnak és a Szovjet közt, de a közvetítés sikerében nem nagyon bízik. A józan ész szerint, — mondja a lap — Németországnak és a szovjetnek egyaránt érdeke, hogy a bonyodalom minél hamarabb megszűnjék. A háború akadályozza vagy legalább is hátráltatja a szovjet-német kereskedelmi szerződés megvalósítását, viszont a szovjet attól tart, hogy a finn háború miatt bonyodalomba keveredik a nyugati nagyhatalmakkal. Azonban az oroszok esetleges békeszándéka még nem jelent eredményt. Ezért továbbra is támogatni kell a finneket fegyverrel, önkéntesekkel és hadianyaggal — s ugyanakkor a íhetősegek szerint tökéletesen ki kell építeni a skandináv államok védelmi rendszerét.

Tanner finn külügyminiszter megerősítést nyújtott. A szovjet elismeri a mai finn kormányt.

A Stockholmiban időző *Tanner* finn külügyminiszter is nyilatkozott az „Aftonbladet” című svéd lapnak. Megerősítette, hogy Finnországnak és a Szovjet egy harmadik hatalom útján érintkezésbe lépett egymással. A „Nya Dagbladet” című stockholmi lap a finn külügyminiszter nyilatkozatához hozáteszi, hogy Svédország az a harmadik hatalom, mely közvetítő szerepet vállalt a Szovjet és Finnországnak között. Kiemeli még a lap, hogy a finn-orosz viszály kitörésekor a Szovjet még visszautasította a svéd közvetítést s akkor arra hívatkozott, hogy nem ismeri el a mai finn kormányt.

Most a svéd közvetítés elfogadása egyúttal a mai finn kormány elismerését jelenti a Szovjet részéről.

Gripenberg londoni finn követ is kijelentette, hogy Finnországnak mindig készen állott a Szovjettel való megegyezésre s ezt a mostani háború kitörése óta sokszor hangoztatta. Ha most csakugyan tárgyalások indulhatnak, ez nincs ellenmondásban a finn kormány eddigi álláspontjával. Egyúttal azonban világos, hogy a tárgyalások fölvetelére olyan alap mutatkozik, mely nem ugyanaz, mint amiről eddig a szovjet-ultimátumról elterjedt hírek szó-lottak.

Francia és olasz újságok a béketárgyalási kilátásokról.

A Havas ügynökség párizsi jelentése írja, hogy a finn-orosz viszály befejezéséről különféle hírek érkeztek, de azoknak nincs egy irányban se megrősítése. Finnországtól függ, hogy elfogadja-e a szovjet részéről jövő békekínálatot. Finnországnak mindenesetre nehéz választás előtt áll: vagy elindul a kínált béke útján, vagy a nyugati hatalmak háborújához kell csatlakoznia. A „Journal Des Débats” a Finnországnak ajánlott béketárgyalások erőlyes visszautasítását kívánja. A „Temps” kijelenti, hogy Franciaország és Anglia kész a legjelentékenyebb és legközvetlenebb beavatkozással Finnországnak segítségére sietni.

Az olasz *Tribuna* ugyanazon számában ellenkező híreket közöl Helsinkiből. Egyik szerint a stockholmi tárgyalásokra való tekintettel a finn harctéren szünet állott be a hadműveletekben. Másik hír szerint nagyobb angol-francia katonai egységek megérkezését várják Finnországha s Viipuri körüli erőődik a finn ellenállás. A *Resto del Carlino* Finnországnak ajánlja, hogy tisztességes alapon kösse meg a békét, mert eddigi hősi ellenállásával már megmentette a nemzeti becsületet. A *Corriere Padano* viszont azt mondja, hogy a mostani finn-orosz béke csak fegyverszünet lenne. Oroszország ezt arra használná ki, hogy míg a nagyhatalmak háborúznak, addig a maga további terjeszkedési terveit megvalósítsa.

Svinhufvud volt finn elnök és Sven Hedin fáradozásai.

Külön érdekessége a finn-orosz béke-előkészítő tárgyalásoknak, hogy a finnek volt elnöke, a hatvan éven túli *Svinhufvud* milyen élénk tevékenységbe kezdett ezzel kapcsolatban. Tegnap híreink szerint az ősz szabadságharcos Finnországból Stockholmba utazott repülőgépen. Egy mai (szombati) berlini jelentés már arról számol be, hogy *Svinhufvud*, a finn köztársaság volt elnöke, külön repülőgépen Berlinbe érkezett. A *Neue Zürcher Zeitung* berlini jelentése szerint a volt finn elnök két napig marad Berlinben, majd Olaszországba

megy. Ugyanez a lap azt is közli, hogy *Sven Hedin*, a világhírű svéd tudós és földrajzi kutató meghosszabbította berlini tartózkodását és jelenleg is a német fővárosban tartózkodik.

Tovább folyik a küzdelem a finn harctéren

A finn vezérkar hivatalos jelentése szerint a békeközvetítés ellenére tovább folyik a harctéri küzdelem. A Viipuri öböl északnyugati partjain a szovjet csapatok minden támadását visszaverték. A Ladogától északkeletre szintén megakadt a szovjet előnyomulás. Az itt folyó harcokban kétezer embert veszített a szovjet hadsereg. Paakola irányában is elkezdődött küzdelem folyik. A szovjet vesztesége itt négyszáz halott és hat repülőgép. Két szovjetgép sorsa bizonytalan.

Viipuri város birtokáért véres közelharc folyik a finnek és a szovjet csapatok között. A finn vezérkar jól tudja, hogy a szovjet akár milyen áldozathozataltól sem riad vissza, hogy a várost megszerelhesse, mert Viipuri birtokában erőteljesebb követelésekkel léphet fel az esetleg meginduló béketárgyaláson. A finnek elkezeredetten tartják a várost, Viipuri belseje

„Magyar Nők Lapja”

Szépirodalom.

Művészet.

Divat.

Modern kézimunka és gyermeklap melléklettel, megjelenik havonta háromszor. E pompás kivitelű legszebb magyar folyóirat; új és kiváló írók és írónők ragyogó sorát hívta meg, hogy tolluk és tehetségük tűzét állítsák a magyar család, a magyar otthon és a magyar nő szolgálatába.

A „Magyar Nők Lapja” bensőséges barátja minden családanak, segítő társa és irányítója minden magános nőnek és ifjú hölgyek gondolkodásának.

A hit és őszia szellem vezeti a „Magyar Nők Lapja” hasábjain megjelenő nagyzerű írógardát, mely Papp Jenő kiváló író és a rádió volt közkezdelt krónikása irányítása mellett még Harsányi Zoltán, Zilahy Lajos, Kodolányi János, Bóka János, Ignác Rózei, Nyírő József, dr. Hosszu Zoltán (színművész és kiváló humorista), Hunyady Sándor, Babay József, K. Lányi Piroška, Hory László és Nyíri László kiváló írók munkáival fogja gyönyörködtetni olvasóit.

Regényei meglepőek és versei mindig a legjobbak. Ajándék akciói továbbra is teljes mértékben folytatódnak.

A „Magyar Nők Lapja” vezetősége becsülettel igyekszik beváltani minden szavát hogy megteremtse a tisztesség, a szépség és a költészet csodálatos egyégét a társadalom részére.

Megrendelési hely:

TORÓK JÁNOS Oradea, Căsuța poștala 47.

már valószínűs csatátér, az utcákat végig holttestek ezrei borítják.

A francia vagy angol expedíciós hadsereg érkezésének hírével kapcsolatban a norvég külügyminisztérium hivatalos közleményt adott ki, amelyben leszögezi, hogy a külügyminisztériumhoz semmiféle olyan kérés nem érkezett, amelyben bármilyen nemzetiségű hadsereg átvonulására kérnének engedélyt.

Moszkvából jelentik (Rádió Bucuresti): A leningrádi katonai körzet vezérkarának jelentése szerint pénteken nem történt fontos esemény. A szovjet csapatok több szigetet megszálltak. 12 ágyút, 57 géppuskát és kétmillió tölényt zsákmányoltak. A légi haderő bombázta a finn csapatokat és két repülőgépet lelőtt.

Svéd hírek szerint a Szovjet föltételei enyhébbek, mint a múltban.

Svéd hivatalos körökben erősen cáfolják azt a hírt, mintha Svédország az orosz feltételek elfogadása érdekében a legesekélyebb politikai vagy diplomáciai nyomást gyakoroltak volna a finnekre. Svédország — ugymond — csak a postás szerepét tölti be és Finnország tudomására hozta a szovjet feltételeket. A tárgyalásokat nem is Svédország kezdeményezte, hanem a szovjet kormány, amely megkérte a svéd kormányt, hogy közölje Finnországgal a lehetségesnek vélt megegyezés alapjait. A szovjet kormány feltételeiről terjesztett hírek sem mindenben fedik a valóságot. A Ladoga-tónál az oroszok által kért határ Sortavallánál megáll. A karéliai földszeroson a határ azt a vonalat követné, amelyet jelenleg a hadviselő felek elfoglalnak. Hangó kérdésében a szovjet hajlíthatatlan és követeli a tengerészeti támaszpontokat, de nem követeli északon Petsamot. Északon csak a halász félsziget kérésére szorítkozik, amit egyébként a finnek már az ősszel át akartak engedni a szovjetnek. Mindebből megállapítható, hogy nem is olyan súlyosak a szovjet feltételek, mint a múltban.

Amerika a békeközvetítésben.

Washingtonból jelentik (Radio Bucuresti): Roosevelt elnök egy sajtóértekezleten tartózkodással nyilatkozott arról a lehetőségéről, hogy az Egyesült Államok a finn-szovjet viszályban békét közvetítsen. Utalt arra, hogy a helyzet még kialakulóban van, tehát az Egyesült Államok kormánya egyelőre nem nyilatkozik.

A Fehér Ház körében hangoztatják, hogy Amerika kormánya mindenkor hajlandó felajánlani szolgálatait az igazságos béke helyreállítása érdekében. Amerika közbelépése nem képzelhető el másként, csak úgy, ha a finnek is elismerik, hogy a megkötésre kerülő béke Finnország számára elfogadható. Az amerikai közvélemény a szovjet támadás kezdetétől fogva azt a véleményt vallja, hogy Finnország a civilizációt és a jogot védi. Washingtoni diplomácia körökben az a vélemény alakult ki, hogy Washington semmiféle kezdeményezésbe nem bocsátkozik London és Párizs előzetes megkérdezése nélkül.

Londonból jelentik: Steinhardt, az Egyesült Államok moszkvai nagykövete péntek délután két órahosszat tárgyalt Molotovval. Szombat délelőtt Asarson svéd követtel folytatott megbeszélést. Nem tudják, hogy a megbeszélések összefüggésben álltak-e a finn kérdés legújabb fejleményeiről elterjedt külföldi hírekkel.

Orosz külkereskedelmi küldöttég Berlinben.

Berlinből jelentik (Radio Bucuresti): Berlinbe pénteken szovjet külkereskedelmi küldöttég érkezett. A megbízottak német cégekkel tárgyalnak a nemrég megkötött német-orosz gazdasági megállapodásban tervbe volt szállításokról.

Megbeszélések az angol külügyminiszter és az olasz nagykövet között.

A szombat reggeli jelentések mit sem szólnak az angol-olasz szénvita újabb fejleményeiről. A vita természetesen nem ért véget, amit legjobban bizonyít az a londoni jelentés, amely szerint a londoni olasz nagykövet pénteken délután felkereste Halifax angol külügyminisztert. Az olasz nagykövet és az angol külügyminiszter között folyt megbeszélésről semmiféle közleményt nem adtak ki.

Welles tárgyalásai Párizsban.

Párizsból jelentik: (Rádió Bucuresti.) Welles

*Lefekvés előtt
fogakat
tisztítani!*

De azután már nem szabad „egy kicsit tarkoskodni”, mert az ételmaradékok a fogak közé kerülve, éjszakán át bomlanak. Ennek elkerülése ugyanolyan fontos, mint a veszedelmes fogkő elleni védekezés.

Ezért használjon állandóan Kalodont fogkrémet. Ez az egyedüli fogkrém, mely sulfurizin oleat tartalmánál fogva fokozatosan eltávolítja a fogkövet és meggátolja annak újraképződését. Fogai csak akkor maradnak erősek és épek, ha azok fogkömentesek.

KALODONT fogkő ellen

péntek délután fölkereste Blum, volt francia miniszterelnököt, majd Chautemps helyettes miniszterelnökkel és Bonnet igazságügyminiszterrel tárgyalt.

Az Associated Press hírt közölt Welles és Hitler tárgyalásairól. Ezzel kapcsolatban a moszkvai német nagykövet közleményt adott ki, mely szerint illetékes német helyen megállapítják, hogy mind

Németország, mind az Egyesült Államok szigorúan betartották azt a megállapodást, hogy a tárgyalások tartalmáról semmit sem hoznak nyilvánosságra. Ennek következtében a külföldi sajtó híradásai teljesen alaptalanok és célzatosak. Ezek a hírek alkalmasak arra is, hogy tévedésbe ejtsék a világ közvéleményét Németország háborús céljairól.

A magyarországi külügyminiszter nyilatkozott a lengyel-cseh megegyezésről

A magyar kormány nem becsüli le Benes csehszlovák propagandáját.

A Rador távirati üroda közlése alapján a bucaresti lapok jelentik Budapestről: Csáky István gróf magyar külügyminiszter a magyar képviselőházban egy interpellációra válaszolva kijelentette, hogy a magyar kormány nem becsüli le Benes csehszlovák propagandáját, de nem is értékeli azt túl. Benes először az Egyesült Államokban tett hiábavaló kísérleteket és Pittsburgban súlyos kudarcot vallott. A háború kitörése után Ossuskynak sikerült megegyezést létesítenie Daladier francia miniszterelnökkel cseh és szlovák hadsereg felállítására. Európa érdekében való, hogy a csehszlovák állam régi alakjában ne támadjon fel soha. Ossusky és Daladier megegyezése, Halifax lord és Benes levélváltása során csak katonai kérdésekről volt szó és kikerültek minden politikai ígéretadást.

— Fontos az a tény, — mondotta a magyar külügyminiszter, — hogy sikerült nekünk és hatalmas barátainknak elérni azt, hogy a nyugati hatalmak megértették, miszerint nagyon veszedelmes talajra csuszának, ha idő előtti ígéreteket tennének. A magyar kormány feleslegesnek tartja a közbelépést mindaddig, amíg Magyarország érdekei nincsenek érintve. Sajnálatos, hogy a lengyel menekültek kapcsolatba léptek a csehekkel és hogy Sikorszky tábornok több megbeszélést folytatott Benessel és megegyezést is létesített vele együttműködésre és a béketárgyalásokon való kölcsönös

diplomáciai tárgyalásokra.

Csáky István gróf beszédét azzal fejezte be, hogy Magyarország egyetlen eszközt sem hanyagol el, hogy kellő időben közbelépjen, ha ezek a kísérletek magyar érdekeket veszélyeztetnének.

A Times válasza Csáky gróf beszédére

Londonból jelentik (Bucuresti lapok közlése a Rador alapján): A Times vezércikkben foglalkozik Csáky István gróf nyilatkozatával s azt írja, hogy az meglepetést okozott nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön is. Hivatkozással Csáky grófnak Benes és Sikorszky találkozásáról mondott szavaira, a Times azt írja, hogy mindazoknak, akik remélik, hogy a jövő békekonferencia biztosítja Európa állandóságát, óhajtaniok kell, hogy az ugyanazon ellenfél támadásának áldozatul esett két szláv nép együttműködjen és javaslatot dolgozzon ki jövőbeli együttműködésükre. A Times feleslegesnek itéli, hogy Csáky gróf figyelmeztesse a nyugati hatalmakat, hogy ne tegyenek idő előtti ígéreteket. Hozzáteszi a lap, hogy Csáky grófot talán azoknak a szlovákoknak ügye befolyásolja, akiket kormánya minden további nélkül Magyarországhoz csatolt, amikor Magyarország kiterjesztette határait úgy, hogy a csehszlovákiai magyarokat visszacsatolhatta. Mindenesetre — írja a lap — Csáky gróf kijelentései nem nagyon javíthatják meg helyzetét abban a pillanatban, amikor azt az a két nyugati demokrácia fogja megvizsgálni, amelyek elvannak határozva a jelenlegi háború megnyerésére.

Hamar akarsz férjhez menni?
— Igen.
— Akkor játszd az Állami Sorsjátékon és gazdag leszel. A többi azután már magától jön.

MÁRCIUS 15. és 18.-án
vannak az Állami Sorsjáték huzásai
VÁSÁROLJON SORSJEGYEKET A

DACTA
sorsjegyvadásnál

ÁLLAMI
SORSJÁTÉK

Helyi cím: **Colectura KIRSCH Sas-passage** főbejarat

A nagyvezérkar 17. számú rendelete a motorbiciklis osztagokhoz bevonulókról

Bucurestiből jelenti a rádió: A nagyvezérkar kiadta a 17-ik számú rendeletét. A rendelkezés közli, hogy néhány hónappal ezelőtt kibocsájtott 10-ik számú rendelkezés kiegészítésként a következő feltételek mellett jelentkezhetnek a hadsereg kötelékébe a gépjárművel bevonulók (schimbás motorosok)

1. Oldalkocsival rendelkező, vagy oldalkocsi nélküli motorbiciklikkel

2. Az oldalkocsikkal rendelkező járműveknek 600 köbcentiméter hengertartalmuaknak kell lenniük.

3. Az oldalkocsinélküliek 250 köbcentiméter

ter hengertartalommal kell rendelkezniük.

4. A gépkocsinak újának és teljesen épeknek kell lenniük.

5. A gépkocsi bármilyen márkája lehet, de nem lehet láncos, hanem gardanjárata.

6. Csak gyári készítményű gépkocsikat fogadnak el.

7. Az ifjak kérvényeiket egyenesen a nagyvezérkarhoz intézik, legkésőbb 1940. április hó 30-ig.

A motorbiciklis osztagokhoz csak azokat veszik fel, akiknek meg van a katonai előképzésük és akik a katonai előképzés elő nem voltak kizárva.

Milyen feltételek mellett kaphatnak segílyt a betegsegélyzőtől a bevonultak hozzátartozói?

A nagyváradai betegsegélyző igazgatóságának közleménye

Nagyvárad. Saját tud. A betegsegélyzőpénztár igazgatósága részletes hirdetményt bocsátott ki arról, hogy milyen módon, milyen körülmények között és milyen feltételek, formások között ad segílyt a pénztár a bevonult munkások, iparosok és magántisztviselők hozzátartozóinak.

A segílyt a betegsegélyző igazgatóságának címzett bélyegmentes kérvényben kell kérni.

1. Segélyre jogosított mindazoknak a munkásoknak, iparosoknak és magántisztviselőknek a családtagjai, akikre vonatkozik a társadalombiztosító törvény, függetlenül attól, hogy a segílytkérő családtag tagja-e a betegsegélyzőnek. Segélyt kérhetnek a családtagok, függetlenül attól, hogy a bevonult illető nő-e vagy nőtlen. A feltétel az, hogy a bevonult családban valóban mint családfeenntartó szerepel. A segílyt akkor lehet kérni, ha a családfeenntartót február és március hónapokban hívték be katonai szolgálatra és nincs nagyobb rangja a sergenti rangnál, továbbá ha a családtagoknak valóban nincs miből fenntartani magukat és a bevonult szolgálati ideje alatt nem kapja munkaadójától fizetésének felét.

Nincs joga a segílyre:

a) Azoknak a családtagoknak, akiknek bevonult családfeenntartójuk munkaadójától a bevonulás ideje alatt is kapja fizetését.

b) Azoknak a családtagjai, akiknek bevonult tagja nem kapja ugyan munkaadójától a fizetését, de sergenti rangnál magasabb katonai rangja van és emellett nőtlen és nincs családi kötelezettsége.

A segílyek kiosztásánál csak a törvényes házastársi viszonyt veszik tekintetbe. A nő bevonultak esetében figyelembe veszik a kiskorú gyermeket, a szülőket, a bevonult feleségét, abban az esetben, ha ezeket ténylegesen a bevonult tartotta el.

Nincs joga a segílyre a fentiek közül azoknak a családtagoknak, ahol az itthonmaradt családtagok valamelyike keres annyit, hogy a családot el tudja tartani.

Ahhoz, hogy a segílyt a segílytkérő megkaphassa, a kérvény mellé a következő igazoló iratot kell csatolni:

a) A bevonult foglalkozását bizonyító okmány. Ez lehet akár ipari mesterkönyv, akár munkakönyv, akár a betegsegélyző könyv. Az üzletlajdonos kisiparosoknak azt is igazolniuk kell, hogy műhelyüket a bevonulási időre bezárták.

b) Igazolni kell a bevonulttal való rokonsági kapcsolatot a házassági, vagy a születési anyakönyvi kivonattal. A törvénytelen gyermeknél csak a születési igazolvány szükséges, amelyben föl van tüntetve a bevonult apa. Igazolni kell, hogy a bevonult családtagjaival valóban a bevonult illető tartotta el. Ezt az igazolványt a rendőrségi komisszáriátus, vagy falvakban a községi bíró állítja ki. Be lehet adnia ennek az igazolására a betegsegélyző könyvet is, ha a családtagok mint biztosítottak be vannak vezetve.

c) Azt, hogy a családfeenntartó katonai szolgálatot teljesít, az illető katonai egység hivatalos igazolványával kell igazolni. Az igazolványba be kell vezetni, mióta teljesít katonai szolgálatot és ha lezserelt, a lezserelési időpontot is.

d) A bevonult munkaadójától igazolványt kell kérni arról, hogy a családfeenntartó nem kap, vagy nem kapott fizetést katonai szolgálatának ideje alatt.

Mindazoknak a családtagoknak, akik a fenti feltételeknek megfelelnek és valamilyen igazoló iratot csatolják kérvényükhöz, a betegsegélyzőpénztár napi 20 leí középszegélyt ad annyi napra, amennyit a családfeenntartó 1940. február és március hónapban katonai szolgálatban töltött.

A segílyt személyesen a kérvényezőnek adják ki, csak rendkívüli esetben a kérvényező meghatalmazottjának.

Azt, aki törvénytelenül és jogtalanul neki nem járó segílyt vesz fel, átadják az ügyésznek és bünyügyi eljárás indítanak ellene.

A márciusi és áprilisi sorozások időrendje Bihar megyében

A Bihar megyei hadkiegészítő parancsnokság most tette közzé az 1941-es korosztály sorozására vonatkozó hirdetményt. A hirdetmény szerint

Az 1919-ben született ifjak, valamint a hirdetmény B-szakaszában felsoroltak tartoznak megjelenni a sorozó bizottság előtt, amely 1940. március 1-én kezdte meg működését.

A sorozó bizottság minden járás székhelyén és Brátka alközpontban a szolgabírószágon székel. Nagyváradon pedig a városháza I. em. 16. számú szobájában a következő sorrendben:

A szalontai és tenkei járásokban 9-ig zajlottak le a sorozások.

10-én kiszállás Nagyváradra.

Nagyvárad Központi járás:

Városháza I. em. 16. számú szoba.

Március 11-én: Apáti, Bihar, Bors, Köröszeg, Püspöki, Les, Nyárló és Nagyrőd.

Március 12-én: Fugyivásárhely, Pályi, Nagyszántó, Szentandrás és Szentjános.

Március 13-án: Szentmárton, Szőlős, Tarján, Hegyközujlak, Tobolin.

Nagyvárad város:

Március 14-én: A, B, C, D.

15-én: E, F, G, H, I.

16-án: J, K, L.

17-én: M, N, O, P, R, S.

18-án: T, U, V, Z.

19-én: Liceumok, tanítóképzők, ipariskolák növendékei más hadkiegészítő területén született és Nagyváradon élő ifjak.

20-án: Teológusok és rabbiok, a felmentés érvényesítése érdekében.

21-én: Családfenntartói felmentések igazolási és kiszállás Telegdre.

Március 22. és 23-án: Telegdi járás.

Március 24. 25. 26 és 27-én: Ésesdi járás.

Március 28. 29-én: Csékei járás.

Március 30. 31. április 1. 2-án: Belényesi járás (2-án Belényes).

Április 3. 4-én: Vaskóhi járás.

Székelyhidi járás:

Április 5-én: Kágya, Kőbölkut és Hegyköz-szentmiklós.

Április 6-án: Kereki, Csokaly, Olaszi.

Április 7-én: Diószeg és Szentjobb.

Április 8-án: Székelyhid, Asszonyvásár.

Április 9. 10. 11. 12. 13-án: Székelyhidi járás.

A sorozó bizottság előtt az elhalasztottak és a különböző címen felmentést kérők (családfenntartó, teológus, rabbi), valamint azok is tartoznak akik nem voltak sor alatt.

Pótsorozás Nagyváradon a városházán

Április 17-én: Szalontai járás, 18-án: tenkei és béli járás, 19-én: központi járás, 20, 21-én: Nagyvárad, 22-én: Telegd és Élesd, 23-án: Cséke, 24-én: Belényes és Vaskó, 25-én: Margitta, 26-án: Székelyhid.

Fekete Mihály

jubileumi fellépése a nagyváradai színházban

Március 12-én, kedden délután 6 órakor és este 9 órakor nagy művészi eseményt ígér a Lyon Lea előadása. A darab és az előadás nagyszerűségén kívül, a színpad látványossága is élénk feltűnést fog kelteni. A hat óraj előadásra éppen oly tömegesen váltják a jegyeket, mint az esti előadásra. A jegy elővételből meg lehet állapítani, hogy Várad színházjáró közönsége találkozott eddig egymással mindkét előadásnál. Egy-két pahloly jegyet még lehet kapni a színházi pénztárnál, földszinti zeolye is akad még, a többi helyre pedig olyan olcsók, hogy mindenki ott lehet a Lyon Lea előadásán. Az olcsóbb helyek árai 10, 15, 20, 30, 40, 50 lei.

Szolgálatos gyógyszerterek Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszerterek tartanak szolgálatot:

„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.

„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.

„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.

„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits Barba). Telefon 28-52.

„Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Rekvirálási bónokat is elfogadnak hadfelszerelési alapra

Nagyvárad. Saját tud. A város polgármesterei hivatala hirdetményt tett közre, amelyben a hadfelszerelési és a pénzügyminisztérium rendelkezésére hivatkozva, felvilágosítást ad azoknak a kérésre, akik a hadfelszerelési alapra rekvirálási bónokat akarnak fizetni. A rendelet értelmében bárki, minden feltétel nélkül fölajánlhat rekvirálási bónokat a hadsereg felszerelésének alapjára. A bónokat egyenesen a hadfelszerelési minisztérium kabinetirodájába lehet küldeni. Azok a tulajdonosok, akik a hadsereg céljaira igénybevett javaikért adott bónokat föl akarják ajánlani hadfelszerelési alapra, a bónokat a hadfelszerelési minisztériumba küldhetik. A hadfelszerelési miniszter az ajándékozóknek köszönetét fogja kifejezni.

Viselni így is lehet

de hiányzik róla valami lényeges (a gomb). Így hiányzik a kávéból is valami lényeges, ha nem tettünk hozzá Franck-kávépótlékot.

Az új költségvetés törvényjavaslatáról nyilatkozott Mitita Constantinescu pénzügyminiszter

„A takarékoság elvének érvényesítésével minimumra korlátoztuk a bevételi többletek előirányzatait”

Bucurestiből jelenti a rádió: Mitita Constantinescu pénzügyminiszter pénteken este a fővárosi sajtó képviselői előtt nyilatkozott az új költségvetés törvényjavaslatáról, amelyet a minisztertanács csütörtök este tartott ülésén hagyott jóvá.

A honvédelem érdekeinek szolgálata

Mindenekelőtt rámutatott arra, hogy az 1939—40-ik évi költségvetés végrehajtása a nehéz körülményekhez képest igen kielégítő eredményekkel történt azoknak a célkitűzéseknek a megvalósításával, amelyek között első helyen

áll a honvédelem érdekeinek a szolgálata

— Az 1940—41-ik évi költségvetést ugyanazzal a célkitűzéssel állítottuk össze, — folytatta nyilatkozatát a pénzügyminiszter. — A költségvetés ennek megfelelően a következő alapelvekre épült fel:

— A rendes költségvetésben a legteljesebb takarékoság elvének érvényesítésével a lehetőség szerint minimumra korlátoztuk a bevételi többletek előirányzatait. A honvédelmi alap költségvetése azonban rendelkezésére bocsátja a hadseregnek mindazokat az eszközöket, amelyekre a mai rendkívüli időkben szüksége van.

A rendes költségvetés többlete a tavalyihoz képest három milliárd hatszáz millió, a nemzetvédelmi alap költségvetésének többlete hat milliárd lei

— Ennek megfelelőleg a rendes költségvetés végösszege 3 milliárd 363 millió lei többletet mutat fel a most folyó költségvetési év végösszegehez képest. Ennek a többletnek a fedezete a következőképpen nyer biztosítást: Két milliárd leinyi többlet fedezete már meg is van az 1939—40-ik év behajtási többleteiből; több mint 400 millió lei az 1939—40-ik költségvetési év kiviteli illeteinek többleteiből áll elő, úgyhogy az adózó polgárság áldozatkészségére csupán a fennmaradó 393 millió lei fedezete tekintetében kell számítanunk, ami az egész 3 milliárd 363 millió leies többletnek csak mintegy 26 százalékát teszi ki.

— A nemzetvédelmi alap költségvetésénél azonban, tekintettel azokra a nagy és sokirányú erőfeszítésekre, amelyeket a hadsereg egyre növekvő szükségleteinek kielégítésére meg kell tennünk, jelentősebb mértékben kell igénybevennünk a nemzet áldozatkészségét a most kezdődő költségvetési évbe. Azért a jelenlegi költségvetési javaslatban a nemzetvédelmi alap előirányzatának végösszege 12 milliárdot tesz ki a tavalyi 6 milliárddal szemben. Ez a legnagyobb erőfeszítés, amelyet a nemzet valaha is vállalt: kétszer akkora, mint a tavalyi és hatszor oly nagy, mint az 1935. évi. amidőn a hadfelszerelési alap először szerepelt költségvetésünkben. Hangsúlyoznom kell, hogy ez a rendkívüli többlet csupán erre az egy évre szól, a rendkívüli viszonyokra való tekintettel.

A pénzügyminiszter ezután kimutatta, hogy ebből a hat milliárd leies többletből 2 milliárd 400 millió lei különböző pénzügyi műveletekből nyer fedezetet, ami újabb megerősítést nem

jelent a nemzetre nézve.

— A fennmaradó 3 milliárd 300 millió lei előteremtése céljából azonban a nemzet rendkívüli hozzájárulására van szükség, amit azonban ismétlem, csak az 1940—41-ik költségvetési évben kívánunk meg a hadfelszerelés mulasztáttalpan érdekeinek szolgálatára.

— De ezt a hozzájárulást méltányosan és észszerűen osztjuk fel az összes gazdasági tényezők között. 1. Mindenekelőtt a hadsereg és a hadfelszerelés szállítóinak haszonrészeseződését kell igénybevennünk, mert etikai szükségesség is, hogy e terheket főként ők vállalják. 2. Azután a szesz és mindenféle ital fogyasztóit terheljük meg, mert hiszen ők ezzel csupán kedvteléseket elégítenek ki. 3. A nemzetvédelmi alap költségvetési többlete továbbá egy 2 százalékos illetékből fog táplálkozni, amit mindenemű vásárlásra vetünk ki, az elsőrendű fontosságú cikkek kivételével. 4. Végül bizonyos egyenes adók, fényüzési és forgalmi adók emeléséből.

Könnyebbitéseket biztosít az új költségvetés a szerényebb életviszonyok közt élő polgároknak

— Ezzel szemben az új költségvetés végrehajtásánál könnyebbitéseket biztosítunk a szerényebb életviszonyok között élő polgároknak. Így mentesítjük azokat a külvárosi háztulajdonosokat, akik jövedelmet nem hozó kis ingatlanaikban csak maguk laknak. Továbbá a kifizetési tisztviselőket és nyugdíjasokat havi 3 ezer lei jövedelemig. Azután számos közszükségleti, elsőrendű fontosságú, árucikkei

Végül kedvezményben részesítjük a katonai szolgálatra bevonultakat és rászoruló családtagjaikat.

— Ehhez járulnak, — folytatta a pénzügyminiszter, — azok a lehetőségek, amelyeket az 1939. évi április 1-iki törvény a gazdasági tényezőknek nyújt hátralekös adók rendezésére és a különböző adóbírságokból származó terhek kiegyenlítésére.

Az új költségvetés szempontjai

— Az 1940—41-ik évi költségvetés tehát, — mondotta a továbbiakban a pénzügyminiszter, — a következő szempontok figyelembevételével készült el: 1. Semmi új áldozatkészséget nem kívánunk meg adminisztratív jellegű kiadások fedezésére, de a legmesszebbmenőleg figyelemmel vagyunk a hadsereg szükségleteire. 2. Az új hozzájárulások észszerűen oszlanak meg a közgazdasági élet különböző elemei között. 3. Mentessük a szerény anyagi eszközökkel rendelkezőket, a kistisztviselőket, a kis nyugdíjasokat, a külvárosi házak tulajdonosait. 4. Mentessük az elsőrendű fontosságú cikkek, hogy a megélhetést ne nehezítsük. 5. Törvények biztosítják az adózók és az állam között függőben lévő ügyek rendezését, ami a gazdasági tényezők nyugalmát szolgálja. 6. Csökkentettük az államháztartási költségeket, hogy ezzel korlátozzuk az előálló többletek előteremtéséhez való hozzájárulást. 7. A legmagasabb erőfeszítést kívánjuk meg a hadsereg szükségleteire és a hátralekös megerősítése céljából. Mert ez mindent biztosít: a nyugalmat, a békét, a munka lehetőségét, az általános biztonságot.

A pénzügyminiszter azon reményének kifejezésével fejezte be nyilatkozatát, hogy a legnagyobb nemzeti erőfeszítés jegyében készült költségvetés végrehajtását sem külpolitikai, sem belpolitikai események nem fogják hátráltatni s az a megkívánt nagy áldozatok ellenére is biztosítani fogja gazdasági életünk rendes menetét.

Lengyel gárdisták lobogója, amely az emlékezetes harcok alatt a németek kezére került. Berlinben most állították ki.

A Németbirodalom „ügynök-követei“

Irta: Csiszár Béla

Nap-nap után olvasható a nevük a világsajtó hasábjain: Ritter itt, Clodius ott, Wohltat szintén úton. Ők a Németbirodalom „gazdasági ügynökei“ a repülő diplomaták, akik állandóan a külföldet járják, fontos gazdasági tárgyalásokat vezetnek és külföldi megbeszéléseik eredménye nem ritkán felér egy-egy nagyjelentőségű diplomáciai eseménnyel. A következőkben gyors portrét szeretnénk rajzolni a német gazdasági vezérek e három kiemelkedő egyéniségéről.

*

Ritter

Legutoljára a birodalom és a szovjet közti rendkívül bonyolult és messzeágazó gazdasági tárgyalásokat vezette. Ezek a tárgyalások hosszú heteken át tartottak és mint ismeretes, nagyjelentőségű eredményre vezettek: a két hatalom olyan gazdasági megállapodást kötött, amely felülmúlt minden várakozást baráti és ellenséges oldalon. Mindez nagyrészt Ritter nagykövet érdeme is. Kicsoda Ritter? Mindesetre rendkívül tartózkodó és visszahúzó egyéniség, aki egyáltalán irítozik az újságíróktól és a nyilatkozattól. Már nem fiatal ember, idestova 72 esztendő, de mint mondják, egyike a legzseniálisabb német diplomatáknak. Régi nemesi család sarja, teljes neve: Ritter zu Groenesteyn. Apja a bajor királyi udvarban volt főlovászmester, anyja palotahölgy volt. Kiedrichben született, Münchenben végezte iskoláit, majd diplomáciai tanulmányokat folytatott és első állomáshelye Belrad volt, majd Pétervárra, onnan Londonba, Brüsszelbe, Luxemburgba és Párizsba került. Követségi titkárként küldik Washingtonba, onnan Madridba, majd Bukarestbe helyezték át. Ekkor még a bajor királyi diplomácia kötelékében volt.

Bukarestből Rómába nevezik ki, ekkor már követségi tanácsos majd meghatalmazott miniszter és követ Párizsban 1909-től. Itt a háború kezdetéig képviseli hazáját, majd rövid időt a külügyminisztériumban és a fronton tölt. A nemzetiszocializmus uralomra jutása után is megmaradt a szolgálatban, több európai fővárosban képviselte ismét hazáját, majd Schacht a gazdasági minisztérium főnökévé nevezte ki.

*

Clodius

Clodius Karoly Ritternél jóval fiatalabb ember, még alig múlt negyvenhárom éves, de máris olyan feladatokat végez, amiket a régi világban kiérdemesült követek szoktak teljesíteni. Míg Ritter főleg keleti viszonylatban szaktekintély, Clodius délkelet-európai sikon mozog: ő tárgyal és tárgyal évről-évre Magyarországgal, Romániával, Jugoszláviával, Olaszországgal és Bulgáriával. Kitérő ismerője a délkelet-európai országok gazdasági kérdéseinek, összeköttetéscinek és forgalmi problémáinak.

Brémai kereskedőcsalád leszármazottja, 1897-ben született Brémában. Egyenesen az iskolapadból mert a háborúba. Számos ütközetben vett részt és eok kitérőt szerzett. 1918-ban a görögországi vállalkozásban súlyosan megsebesül. A háború után jogi és közgazdasági tanulmányokat folytat, majd, mint attaché lép a külügyi hivatal szolgálatába. Különböző beosztásokban, különböző osztályokon

ténykedett, hosszabb ideig foglalkozott a leszerelés kérdésével és több nemzetközi értekezleten vett részt. 1924-ben mint követségi titkár Párizsba került az ottani követségre, majd néhány év múlva követségi tanácsosként Bécsbe, azután pedig a bolgár fővárosba, Szófiába megy. 1938-ban visszahívják a külügyi hivatalba, itt a külkereskedelmi osztályon teljesít szolgálatot. A délkelet-európai gazdasági kérdéseknek szenteli magát, rövidesen valamennyi kérdés kitérő szakértőjévé képezi ki magát s sűrűn bízzák meg a delegációkban való részvétellel. Miután már több alkalommal volt a küldöttségek helyettes vezetője is, 1937-ben követnek nevezik ki s ugyanakkor megbízzák a gazdasági delegációk vezetésével.

*

Wohltat

Helmut Wohltat újabban keveset szerepel a nyilvánosság előtt, de volt idő, nem is olyan rég, még emlékezhetünk rá, amikor az újságok első oldalán szerepelt a neve. Ez a nyáron történt, amikor Londonba utazott és Hudson államtitkárral fontos gazdasági tervet dolgozott ki. A terv azonban időelőtt nyilvánosságra került, a világsajtó százfélé szedte, a két kormány diszkreditálta s azóta Wohltat neve letűnt a napirendről. Persze, csak időlegesen és a háború tartamára, mert, mielőtt nyugattal ismét rendeződnek a kapcsolatok, Wohltat neve ismét előtérbe kerül.

Ma hasonlóképpen fontos beosztásban dolgozik, ő a birodalmi külügyi hivatal külkereskedelmi osztályán a nyugateurópai osztály vezetője és egyúttal az angol-franciaellenes blokádelhárító-központ legfőbb irányítója. Legkiválóbb szakértője a nyugateurópai gazdasági kérdéseknek s döntő szerepe van a blokádelhárításában. Egy évvel idősebb csupán mint Clodius. Egy düsseldorfi kalapgyáros fia. Amikor elvégezte gimnáziumi tanulmányait, beiratkozott a jogi fakultásra, azonban a katonai pályához volt kedve ezért katonai akadémiára ment. Közben kitérő a háború, Wohltat a lovassághoz került s így harcolta végig a háborút. A háború végén Blomberg adjutánsa volt Romániában. A békekötés után kiválik a katonaság kötelékéből és Amerikába megy szerencsét próbálni. Sok mindent megpróbál, megkísérli elhelyezkedni az amerikai petróleumiparban, de nincs sok szerencséje. Hazulról némi támogatást kap, tovább próbálkozik, dolgozik, küzd, nemsokára már jölfizetett tisztviselő Rockefeller vállalatánál. 1930-ban megnősül, amerikai nőt vesz el feleségül.

1933-ban Blomberg generális hazahívja és bemutatja Schachtnek, aki munkatársakat toboroz nagy önellátási tervéhez. Ő lesz az összekötőtiszt a birodalmi bank és a haderő között. Azután kezébe kapja a gazdasági ügyek nagy részét, Schacht jobbkeze lesz és sűrűn tűnik fel Prágában, Bécsben, Párizsban és Londonban. Amerikai kapcsolatai révén jó összeköttetéseket szerez londoni pénzügyi és gazdasági körökhöz és ezeket ügyesen fel is használja. Ha a nyári Wohltat-Hudson-terv sikerül, talán ma még mindig béke honolna a Rajna és a Themse partján.

Ki tudja, milyen szerepe lesz még a jövő béketárgyalásaiban?

A BOY

Irta: MARJALAKY TIBOR

Feszeseen, szinte vigyázz-állásban állott az előkelő szálloda előcsarnokában, s míg egyik szemével a komor nappali portást vigyázta, addig másikkal szemével a nagy üvegajtón keresztül az utcára figyelt: nem gördül-e elegáns gépkocsi a feljőre el s nem érkezik-e vendég? A csengőjelző tábla számlapját sem hagyta figyelmen kívül, mert ha berregni kezdett a csengő s kigyűladt a csengető vendég szobájának száma, rohanni kellett...

... A délutáni vonatérkezés nélküli órákat rendszeren ilyen várakozási állapotban kellett töltönie. Néhány héttel ezelőtt, amikor idekerült, még ilyenkor sem pihenhetett. A vendégek névsorát kellett tanulmányoznia, a címeket, telefonszámokat kellett bevágnia, a vadidegen város térképén bárhova el kellett találnia, a menetrendet bújni s „köpni“ a vonatindulásokat, érkezéseket... Mert bizony őfelsége a szállóvendég elvárja, hogyha akármit megkérdez a boytól, az arra minden menetrend, térkép és teletankönyvbűjás nélkül azonnal és udvariasan felelni tudjon. S a boyra nem is lehetett parasz. Nemetül értekezett a németekkel s franciául a németül nem tudó többi külföldi vendéggel. A külföldieknek ez nem únt fel. Természetesen vették, hogy az előkelő fővárosi szállodában, a tekintélyes szállodaszámla ellenében, idegen nyelveket beszélő alkalmazottakat is tartanak.

... A boy keveset beszélt és udvariasan mosolygott. Ha néha valamelyik régi vendég leereskedően személyéről, körülményeiről érdeklődött, udvariasan bocsánatot kért a kérdezősködőtől és dolga után sietett. Reggel az ő kötelessége volt a vendégek cipőjének litakarítása, délután parkettet kefélt, hetenkint egyszer megtakarította a nagy üvegajtó metszett üvegtáblát s vasárnap délután kétórára kimenőt kapott. Reggel pontosan hat órakor jöreggelt kívánva meghajlott a portás előtt s este nyolckor váltotta fel éjjeli szolgálatos kollégáját.

... nem álmódzott és nem ábrándozott. Az udvarias mosoly sohasem vált keserűvé arcán, amikor ismertevű irokra, művészekre, képviselőkre, szenátorokra segítette fel a szálloda éttermének ruhatárában a kabátot...

... pedig a boy idézni tudott volna a nagy író regényeiből s a nagy költő verseit még a menetrendnél is jobban ismerte. Azt is meg tudta volna mondani, hogy mikor és milyen ügyben szólalt fel legutoljára a sárgaakntatás képviselő parlamenti. De csak udvariasan mosolygott s azt számolgatta, hogy mennyi ideig kell még maradnia, hogy az ősi vizsga költsége összegyűljön.

... a boy sietve megebédelt az ebédterázi lázban nyüzsgő hatalmas konyhában s visszasietett az előcsarnokba. Küldönc érkezett. A képviselőnek be kellett vinnie az étterembe egy sürgős levelet. A boy nesztelen léptekkel suhant végig az asztalok között, ezüsttálcán átnyújtotta a levelet s visszaíndult. Egyszerre ismerős hang szólította meg:

— Sölyom, hát maga itt?

... a boy az asztal felé fordult s zavarában elpirulva hajlott meg egykori osztályfőnöke előtt, aki egyetemista leányával és fiával ide tért be ebédelni...

— Jöjjön közelebb, segítette ki zavarából Kálai tanár úr — s kezét nyújtott az egyenruhás fiatalembernek, majd bemutatva leányának és fiának kedvesen, közvetlenül érdeklődött, hogy mint szánta el magát erre az állásvállalásra.

— Bravó fiam — nyújtotta búcsúsásra kezét. — csak kitarás. Szeretem az ilyen kemény leányokat!

... másnap az étteremben való „szokatlan és zavarteltő magatartása“ miatt a boy megkapta fölmondását.

Legszébb imakönyvek:

Egy Lant, Imádságos és énekes könyv	90 lei
P. Boros: En Uram, én Istenem.	
Férfiak részére. Félvaszonkötésben	35 "
Férfiak részére. Egészvaszonkötésben	45 "
P. Boros: Mária légy Anyám!	
Nők részére	55 "
Walsér-Varga: Örökimádás. Nagybetűs kiadás, gyengélatásuk is könnyen használhatják	468 "
Kis imakönyv. Pázmány Péter után. Egészvaszonkötésben	65 "
Scheffler: Jézus Neked Élek. Gyermekek imakönyve	32 "
Megrendelhetők kiadóhivatalunk utján.	

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belsőleg: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy hóra 75 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 12 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, eszéken néhány helyen eső, havas eső, a hőmérséklet kissé emelkedik.

NYUGDIJASOK FIGYELMÉBE. A nagyváradai pénzügyigazgatóság nyugdíjigazgatósága felszólítja az alább felsorolt nyugdíjasokat, hogy nyugdíjigazgatósággal jelentkezzen még 15-ike előtt a nyugdíjigazgatóságnál. Suta Dumitru, Pécsi Károly, Soltész Ilona, Gui Gheorghie, Beck Erzsébet, Vasilescu Natália, Pató Anna, Voicu Marin, Vasiliu Maria, Munteanu Katalin, Isbrate Costache, Lázár Achim, Maris Katalin, Anca Vasile.

Kihallgatások Ghelmegeanu belügyminiszterénél. Bucarestből jelenti a rádió: Ghelmegeanu belügyminiszter kihallgatáson fogadta Nicolau Balan erdélyi metropolitát, Caranfil volt minisztert, valamint Victor Domborovszky tábornokot, Bucaresti főpolgármesterét.

KISEBBSÉGI NYELVÜ MÜKEDVELŐ ELŐADÁSOKRA A MINISZTERIUM AD ENGEDÉLYT. Lapunk tegnapi számában már közöltük, a nagyváradai rendőrközpont rendelkezését a műkedvelő előadások rendezésével kapcsolatban. — Most közöljük a vallás és művészetiügyi miniszteriumnak kell betérjeszteni. Cím: Direcțiunea Teatrelor și Operelor Române. Bucaresti, Str. Campeanu 3.

F. LÁSZLÓ MARCELLA TEMETÉSE. Kolozsvárról jelenti: Nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára az „Új Cimborá” tragikus körülmények között elhunyt szerkesztőjét, F. László Marcellát. A házsongárdi temető nagyközpontját zsufooltság megtöltötték a gyászolók s a tömegrekl virág és koszorú. A gyászszertartást László Dezső végezte, majd a gyermekek rögtönzött énekkel énekelt gyászdalokat. A Minerva R. T. nevében Szász Ferenc vett búcsút F. László Marcellától, a szerkesztőségek és az Újságíró Egyesület nevében pedig Walter Gyula mondott búcsúztatót. A sírnál az Új Cimborá munkatársai nevében Pavári Ferenc mondott búcsúbeszédet.

KEGYELMI RENDELET JELENT MEG A HIVATALOS LAPBAN. Bucarestből jelenti: A Hivatalos Lap pénteki számában királyi rendelet jelent meg több büntetés elengedéséről és csökkentéséről.

A NAGYVÁRADAI RÓMAI KATOLIKUS LEGÉNYEGYLET március 17-én, a jövő vasárnap nagyszabású Szent József-ünnepélyt rendez. Az egész napra kiterjedő ünnepség keretében a Legényegylet ifjúsága testületileg részvesz az újvárosi plébániatemplomban az ünnepi szentmise és a virágvasárnap passióján. Szentmise alatt az ifjúság közös szentáldozáshoz járul. A szentmise után a legényegylet tagjai az egyesület Alexandriai-utcai székházába vonulnak át, ahol előbb szeretet-reggelin vesznek részt, majd reggeli után az egyesület megtartja közgyűlését. Délután 5 órakor ünnepi műkedvelő-előadás lesz az egyesület dísztermében. Az ünnepség és a teljes műsor ismerettségére még visszatérünk.

Temetés. Ifj. Hatvany Sándor 27 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése vasárnap, március 10-én lesz délután 3 órakor a járványkórházból.

Március 31-ig meghosszabbították a vadruzákat vadászati határidejét. Bucarestből jelenti a rádió: A központi vadászati felügyelőség közleményt adott ki, amelynek értelmében a vadruzákat és a vadlibákat engedélyezett vadászati határidejét március 31-ig meghosszabbította.

Legnagyobb választék

Jó minőség

Legolesőbb árak

Maradékban egyes öltönyre, felöltőre, női szöveteket nagyon olcsó árban elárusítjuk

DEUTSCH posztóáruház

Oradea - Nagyvárad, Str. Avram Iancu No. 4.

„ELECTA” szövetek egyedüli lerakata.

Az olasz és a japán követet fogadta a közlekedési miniszter. Bucarestből jelenti a rádió: Szombaton Jon Gigurtu közlekedési miniszter kihallgatáson fogadta Pellegrino Chigi olasz meghatalmazott minisztert, valamint Mici Bucaresti japán követet.

DR. SABAU STEFAN PÉNZÜGYI FŐTANÁCSOS ESKÜVŐJE. Dr. Sabau Stefan pénzügyi főtanácsos, a nagyváradai pénzügyigazgatóság főtisztviselője, ma este 7 órakor esküszik örök hűséget a görögkeleti székesegyházban Biri Magdaléna Baby váradai urleányának. Az egyházi szertartás után a Casa Nationalában 100 terítékes lakoma lesz az ifjú pár tiszteletére.

Két ókiráltságbeli vonalon még nem állt helyre a vasúti forgalom. Bucarestből jelenti a rádió: A vasut vezérigazgatósága közli, hogy az ókiráltságbeli behavazott vonalokon a hőtömegsek eltakarítása tart. Néhány vonalon nem állt helyre a normális vasúti forgalom, mivel a hőtakarító vasúti ekék nehezen haladhatnak.

SZATMÁRON ARVIZ ESETÉN 764 EMBERT LAKOLTATNAK KI. Saját tud. A városi árelleni bizottság a városházán ülést tartott. Tekintettel az olvadással egyidőben beálló árvízveszélyre, a bizottság az előzetes intézkedések megtétele tárgyában határozott. Kijelölték az árvízveszélyes területeket és katasztert készítettek azokról a családokról, amelyeknek kilakoltatása szükségesé válhat. Kijelölték továbbá a mentőcsapatok munkahelyét és munkarendjét. Százhusz egyént közmunkára szólítottak fel árvíz esetére. Ertesítettek továbbá tizenöt esónaktulajdonost és tizenegy fuvarost, hogy árvízveszedelem esetén készen kell lenniük. A kilakoltatási névjegyzékben 764 egyén szerepel.

MEGÁLLAPÍTOTTÁK A CUKORREPA ÁRÁT Bucarestből jelenti a rádió: A földművelésiügyi miniszterium közli az összes termelőkkel, hogy az 1940-ik évre a cukorrépa árát 1400 leiben állapították meg vagononként. A rendeletről értesítették az összes mezőgazdasági kamarákat is.

A MAGYARORSZÁGI KERESKEDELEM-ÜGYI MINISZTER MEGLÁTOGATJA A BÉCSI VÁSÁRT. Budapestről jelenti: Dr. Varga József ipar- és kereskedelmi miniszter a német kormány meghívására március 12-én Bécsbe utazik. A miniszter megtekintni a március 10-én megnyitott Bécsi Vásárt.

Vasárnap délután 4 órakor kezdődik az NSE által rendezett kettős kardcsapatverseny. Saját tud. A Nagyváradai Sport Egylet vezetősége a csapatösszeállítások megtörténte után, most már pontosan kidolgozta a küszöbön álló városközi kettős kardcsapatverseny programját. Az NSE-SZSE-vel vivandó versenyre ezek szerint ma, vasárnap délután 4 órakor junior csapatversennyel kezdődik az egyesület Regina Maria-tér 2. számú ház emeletén levő vívótermében. A junior verseny lezajlása után a senior kardmérkőzésre előreláthatóan délután 6 órakor kerül majd sor. Érdeklődők — mint már jelentettük — jegy nélkül léphetnek be a verseny színhelyére.

Temetés. Özv. Kovács Ferencné szül. Száva Róza 61 éves korában meghalt. Temetése vasárnap, 10-én fél 6 órakor lesz a Havassy-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

Torjoc Sofie sz. Monosi 46 éves korában Szentandrási községben meghalt. Temetése szombaton volt. — Dézsi Istvánné sz. Jakab Julianna a nagyváradai Szent József kórházban meghalt, 57 éves korában. Temetése vasárnap délután 2 órakor lesz a Havassy-kápolnából. — Földessy Imre ny. városi tüzoltó 72 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a váradvelencei Hosszu-u. 7. sz. alól a velencei temetőben. — Petca György 45 éves korában meghalt a nagyváradai katonakórházban. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az öcsi-temetőben. (Caritas.)

Meghalt dr. Thury Endre, a nagyváradai kir. ügyészség egykori vezetője. Budapestről jelenti: Dr. Thury Endre, a budapesti ügyészség kuriai birói rangban levő h. elnöke 67 éves korában, hosszas betegség után meghalt. Dr. Thury Endreben a magyar jogszóvilág rendkívül értékes, nagykonceptiójú férfit veszített. Hosszu időn át működött Nagyváradon, ahol a világháború alatt dr. Baróthy Pál főügyész Budapestre költözése után a királyi ügyészséget vezette. A világháború idején nem volt cenzura, hanem dr. Thury Endre főügyész értesítette a szerkesztőségeket bizalmas leiratokban, hogy esetről-esetre miről nem szabad írni s ekkor közvetlenebb viszonyba került a sajtóval is. Működésében mindig igazságszeretet és jóakarat vezette, de tudott szigorú bíró is lenni. A főhatalomváltás után aztán ő is Budapestre repatriált, ahol a fővárosi ügyészségre osztották be. Azóta gyakran ellátogatott Nagyváradon lakó rokonaihoz s mindig szívesen pihent a körösparti városban. Hosszabb ideje betegeskedett és két héttel ezelőtt családja elhívatta dr. Thury Kálmánt nagybeteg testvérét. Dr. Thury Kálmán és neje azóta mellette tartózkodnak. Súlyos szenvedések után az éjjel dr. Thury Endre jobblétre szenderült. Elhunytát egyetlen leányán kívül dr. Thury Kálmán a nagyváradai Ügyvéd Kamara volt elnöke, a református egyházkerület főgondnoka, dr. Thury László debreceni ügyvéd, Nagyvárad város egykori tiszti főügyésze, Thury Lajos és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése Budapeston megy végbe.

A nagyváradai Kereskedői Tanács közleménye: Ma, vasárnap, március 10-én délelőtt 11 órakor a városháza díszterében közgyűlést tartunk, amelyre tisztelettel ezuton is meghívjuk összes tagjainkat és kérjük, hogy feltétlenül szíveskedjenek megjelenni. Közgyűlésünk foglalkozni fog az összes időszakos szakmai kérdésekkel és sérelmekkel. Ezen a gyűlésen fogjuk ismertetni az új árszabályozási törvény rendelkezéseit és mindazokat a formaszabályokat, amelyekre a törvény alapján az érdekeltek igen súlyos büntetések terhe alatt kötelezve vannak. Az új törvény kivétel nélkül minden tagunkra vonatkozik. Érdeke tehát minden tagunknak, hogy gyűlésünkön jelen legyen a közgyűlésen különben az összes szakmai kívánságokat összefoglaló emlékirat tervezetét fogjuk bemutatni és egy több tagból álló küldöttséget fogunk megválasztani, amely már ma délután azt Bucarestbe viszi, hogy ott központunk és képviselőink segítségével a kormány előtt tolmácsolja kívánságunkat és sérelmeinket orvoslást keressen.

Zürichi zárlat. Párizs 9.86, London 17.40, Newyork 44.6, Brüsszel 75.60, Milánó 32.52, Amsterdam 236.95, Berlin 178.75, Szófia 550, Belgrád 10, Bucaresti 340.

IPAROS-HIREK

Céh iskolát állítottak fel Bucarestben. Bucarestből jelenti a rádió: A munkügyi miniszterium megengedte a bucaresti céheknek egy céhiskola felállítását. Az előadások tartama 30 nap. Egyelőre csak 30 személyt vesznek fel a céhiskolába.

A nagyváradai vas és fémpipari céh igazgató tanácsa felkéri a sajtó és tanulmányi bizottság tagjait, hogy a hétfőn este fél 9 órakor kezdődő nagyfontosságú gyűlésen teljes számban jelenjenek meg.

A vas és fémpipari céh elhatározta, hogy a füzélfanyaghiányra való tekintettel tagjai részére kedvezményesen áron kocszot eszerez be. A céh kéri azokat a tagokat, akiknek kocszra van szükségük, hogy igényüket a céh irodájában jelentésék be.

Az építőipari céh kedden délután 6 órakor a kollektív eszerződés tárgyában gyűlést tart. A gyűlés határozatai minden tagra kötelezők, azért a vezetőség kéri a tagok teljes számban való megjelenését.

A kovács iparosok legutóbbi gyűlésükön elhatározták, hogy a nagyfoku árdragulás miatt a patkó árát fölemelik.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, MÁRCIUS 10.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 9.30 Vallásos óra, istentisztelet közvetítése a patriarchátus templomból. 11.15 Szimfonikus rádiózenekar. 13 Időjelzés, vizállásjelentés. 13.03 G. Dinicu zenekarának hangversenye, románcok és román népzene. 14.30 Román énekek, éneklő St. Savu. 15 Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.15 Az állam órája: Puliszka és kenyér. Andronache tanár előadása, énekkar, majd B. Jordan előadása a falusiak újságjáról. 16.15 Katonai előképzési óra. 17.15 A Munka és Jókép szervezet órája. 18.15 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17 Luceafarul zenekar, énekel Petro Gusti. 19 A hét. 19.15 A Luceafarul zenekar folytatja hangversenyét. 20.02 Sporteredmények. 20.05 Alhambra, Mihai Tican Romanótól. 20.20 Spanyol népzene, énekel Ghirag Sacasian. 20.45 Hírek. 21 Színelőadás, Ibsen; Nora. 21.50 Északi zene. 22.10 Hírek, sport-hírek. 22.30 Keringők. 23.15 Nagy énekesek.

Budapest I. 9 Hanglemek. 9.45 Hírek. 10 Görög katolikus istentisztelet. Szentbeszédet mond Balogh Bálint. 11 Református istentisztelet. Prédikál Murakózy Gyula. 12 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. A szentbeszédet P. Badalik Bertalan mondja. 13.20 Időjelzés. 13.30 Magyar nóták cigányzenével. 14 Rádiókrónika. 14.45 Hírek. 15 Hanglemek. 16 Gazdáknak. 16.45 Szalonötös. 17.30 Közművelődési előadaássorozat. 18 Hírek magyar szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Kamarazenedélután. 19.25 Elbeszélés. 19.45 BSZKRT-zenekar. 20.15 Hírek. 20.30 Jazz. 20.50 A nagymama. Színjáték. 22.40 Hírek. 23.10 Országos Tangóharmonikaverseny. 23.45 Cigányzene. 24 Hírek idegen nyelveken. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, MÁRCIUS 11.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00 Időjelzés, vizállásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsadó. 12.10 Ionita Badita zenekara. 13.05 Rádiózeneakr. 13.20 Időjelzés, művészeti és kulturális hírek, sport-hírek. 13.30 A rádiózenekar hangversenyének folytatása. 14 Hírek. 14.20 A rádiózenekar hangversenyének folytatása. — Rádió Románia. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Irodalmi krónika. 19.17 Petrescu: Scheig-szonáta (fagot). 19.30 Nicolae Marcovici zongorahangversenye. 19.55 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Rádió Bucuresti 20.05 Sabina Niculescu asesszony hárfajátéka. 20.45 Hírek. 21 A dal fejlődése Haydn-tól R. Straussig. zenei bemutató. 22.10 Hírek, sport-hírek. 22.30 Tassia Dumitrescu asesszony zongorahangversenye. 22.55 Peter Anders operetténekes énekel. 23.05 Híres hangverse-

nyek. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemek. Utána: Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 Hegedűszámok. 13.40 Hírek. 13.55 Zongoraszámok. 14.20 Időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákfelőra. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Cigányzene. 19.15 Elbeszélés. 19.45 Énekszámok. 20.15 Hírek. 20.25 A költő gyermekéhez. Verselek. 21 Finnország nagy feladat előtt. Felolvasás. 21.10 Operaházi zenekar. 22.40 Hírek. 23.10 Hangképek a magyar-olasz kard csapatversenyéről. 23.40 Cigányzene. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.25 Hanglemek. 1.05 Hírek.

KEDD, MÁRCIUS 12.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00 Időjelzés, vizállásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsok. 12.10 Luta Tovita bánsági zenekarának hangversenye, román népzene. 13.05 Costica Dumitrescu zenekara. 13.20 Időjelzés, művészeti és kulturális hírek, sport-hírek. 13.30 Dumitrescu zenekara folytatja hangversenyét. 14.00 Hírek. 14.20 Dumitrescu zenekara folytatja a hangversenyét. 15 Különböző közlemények. Rádió Románia. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Orvos krónika. 19.17 Filmzene. 19.55 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20.05 Paunescu-Ulm előadása a magánosságáról. 20.20 Mit énekel Leonard? Mircea Lázár a rádiózenekar kísérete mellett énekel operettekbeli. 20.45 Hírek. 21 A rádió szimfonikus zenekara. 22.10 Hírek, sport-hírek. 22.30 Román zeneszerzők. 22.55 Erna Sack énekel. 23.10 Híres hangversenyek. 23.45 Hírek, francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemek. Utána: Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 Országos postászenekar. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Mesék. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Zongoraszámok. 18.45 A Tiszántól magyarjai. Előadása. 19.15 Hanglemek. 19.40 Művészet a sportdíjakban. 20.15 Hírek. 20.30 Atlang. Dalmú az Operaházból. 21.20 Hírek. Majd: Áralakulás Magyarországon. Előadás. 22.15 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.20 Rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek.

SZÍNHÁZ

A Thalia prózai együttesének vendégjátéka Nagyváradon

FÖLDINDULÁS. Bemutató előadás március 16-án, szombaton este

Kodolányi János hatalmas színművének, a Földindulásnak bemutatóját régóta várja már a nagyváradi közönség. Az óriási személynzetű és nagyszabású kiállítás igénylő híres darabot most végre nálunk is bemutatja a Thalia kiváló prózai együttese, amely ezt a darabot Erdélyben is a legnagyobb sikerre vitte.

A váradi bemutató szombaton, március hó 16-án este lesz, az eredeti díszletekkel s mindenben a páratlan sikerű kolozsvári előadás szereposztása és menete szerint.

A ciklus másik nagy eseménye Lucian Blaga monumentális színművének, a Gyermekkereszteseknek előadása lesz, az illusztris szerző jelenlétében, aki aktív miniszter létére is fenntartotta régi baráti kapcsolatát a magyar kultúra munkásaival.

Délután: előadásokban a mult ciklus nagy-sikerű újdonsága, a Feleség kerül színre olcsó helyáru előadásokban.

A CIKLUS PONTOS MŰSORA:

Március 16. szombat délután 5 órakor: **Feleség.** (Olcsó helyárukkal).

Szombat este 9 órakor: **Földindulás.** (Kodolányi János nagyszabású izgalmas színműve. — Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Fényes Alice, Benes Ilona, Pál Magda, Mária Éva, Hegyi Lili, Miklóssy Margit, Havady Nagy Ilonka, Faludj Márta, Jármai Teri, Feledi Éva, Nagy István, Tóth Elek, Lantos Béla, Szabados Árpád, Bérczi Mihály, Bodó György, Perényi János, Senkálésky Endre. — A díszleteket Rajnay Sándor tervezte. Premier bérlet 14. szám.

Vasárnap délután 3 órakor: **Feleség.** (Olcsó helyárukkal).

Vasárnap délután 6 órakor: **Földindulás.**

Vasárnap este 9 órakor: **Földindulás.**

Hétfő este 9 órakor: **Földindulás.**

Kedd este 9 órakor: **Gyermekkeresztesek.** (Lucian Blaga hatalmas színműve. Sabin Dragoi zenéjével, Demian Tassy díszleteivel. Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Fényes Alice, Benes Ilona, Havady Nagy Ilonka, Pál Magda, Haáz Jolly, Faludj Márta, Feledi Éva, Jármai Teri, Hegyi Lili, Nagy István, Tóth Elek, Lantos Béla, Senkálésky Endre stb. Premier bérlet 15. szám).

— A fenti előadásokra jegyek elővételben szerdtől kezdődően már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál, naponta délelőtti 11—1-ig és délután 4—8-ig.

* Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr Földes-féle Solvo pilula. Székrekedés, bél-nyehesség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszertárban és drogériában kapható.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: **ACÉLSARKÁNY.**
APOLLÓ: **A PÁRIZSI HÁZ.**
CORSO: **I. ÉN ÉS TE VÁRLAK H A TÜR-VÉNY NEVEBEN.**

* Az agy, a tüdő vagy a szív felé irányuló vérlódulások sok esetben elháríthatók, ha reggelként éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszunk. Kérdezze meg orvosát.

Nagyfontosságú légvédelmi tudnivalók

Nagyvárad. Saját tud. A város polgármesteri hivatala nagyfontosságú légvédelmi tudnivalókat közöl a város lakosságával. Felhívjuk a közönség figyelmét, hogy ezek a cikkek ma és lapunk jövőbeli számaiban fognak megjelenni. Alább adjuk a légvédelmi utasítások bevezető részét:

Hogy a hatóságok intézetek, kereskedelmi és ipari vállalatok részéről összeállított légvédelmi terveket kipróbálhassák és a lakosságot is hozzászoktassák a légitámadás esetén betartandó intézkedésekhez, a városháza katonai ügyosztálya felhív mindenkit, hogy légitámadás veszélye, vagy légvédelmi gyakorlat esetén a következő rendelkezéseket kell szigorúan betartani:

1. Az összes hatóságok, intézetek, kereskedelmi és ipari vállalatok hajtják végre az előkészített légvédelmi tervet és mindenki legyen a kijelölt helyen.

2. Akiknek bármilyen beosztásuk van légitámadás esetén, kötelesek megjelenni a „postul de comanda”-nál, hogy a részükre kijelölt helyen megkezdhessék működésüket.

3. Akiknek semmiféle beosztásuk sincs, légitámadás esetén a legközelebbi, vagy csoportok részére kijelölt földalatti menedékhelyre siet.

4. Mindenki szigorúan tartsa magát a fenti, valamint lapunk jövő heti számaiban megjelenő intézkedésekhez.

Mindazok, akik hanyagságból, vagy rosszakarathból nem tartják magukat a hatóságok rendelkezéseire és az elrendelt szükséges lépéseket nem teszik meg, vagy nem jelennek meg a részükre kijelölt helyen, az aktív és passzív légvédelmi törvények 63. szakasza alapján szigorúan megbüntetik.

A rendeletet Augustin Chirila polgármester és Fildan, a katonai ügyosztály főnöke írták alá.

A légvédelmi előadások sorrendje Nagyváradon

Nagyvárad város polgármesteri hivatalának MONT irodája közli, hogy március hó folyamán a légvédelmi tanfolyamokat a következő sorrendben tartják meg.

11-én G kezdőbetűsök,
12-én a H kezdőbetűsök,
13-án az I és J kezdőbetűsök,
14-én a K kezdőbetűsök,
15-én az L kezdőbetűsök,
16-án az M kezdőbetűsök,
18-án az N kezdőbetűsök,
19-én az O kezdőbetűsök,
20-án a P kezdőbetűsök,
21-én az R kezdőbetűsök,
22-én az S kezdőbetűsök,
23-án a T kezdőbetűsök,
26-án az U kezdőbetűsök,
27-én a V kezdőbetűsök,
28-án a Z kezdőbetűsök.

A tanfolyamokat délelőtti 9—11 óra között tartják meg a Katolikus Kör Regele Carol II. utca 2. szám alatt lévő nagytermében. Azok látogatása nemre való tekintet nélkül 7—60 évig kötelező mindazok számára akik nem esnek a légvédelmi törvény 6-ik és 7-ik szakaszának rendelkezései alá. Akiknek már van gázmaszkjuk, azok az előadásokon gázmaszkkal jelenjenek meg, hogy a gázkamrán is keresztül menjenek. Felkérjük a résztvevőket hogy a tanfolyamokon pontosan jelenjenek meg, mert a későn jövőket nem engedik be a terembe, hogy ne zavarják az előadás menetét. Minden résztvevő vigye magával az előadásokra igazolványát, az igazolványát a szükséges adatokat. Azok, akik nem látogatják az előadásokat, a légvédelmi törvény 63-ik paragrafusának c) pontja alapján 500—2000 leig, vagy 1 naptól 1 hónapig terjedő büntetéssel sújtatnak.

Jávor Béla:

Háborús térképek és feljegyzések között

Hiába hívom segítségül háborús tapasztalataimat, sehogy se tudom elképzelni a finn-orosz téli háborút, amelynek utolsó jégen-hóban zajló küzdelmeiről most érkeznek jelentések. Néha nézegetem a nagy külföldi képelepek felvételeit a nagy eszták színhelyeiről, de ezek már csak a harcok elvonulása után előállított helyzeteket szemléltetik: a romhalmazokat, a szerte heverő holttesteket, a szomorúan menetelő hadifoglyokat és a hőtorlaszokban megakadt harcikosci-osztagokat, amelyek mellett a hadizsákmányt ejtő finn katonák nyugodt egykedvűséggel állanak őrt. De hogy miként folytak le a harcok, hogy veti meg a lábát a támadó fél a csonttá fagyott és hóval fedett terepen és hogyan bír kitarítani ott ellenséges tűzben, húsz-harminc fokos hidegben, anélkül, hogy be tudná ásni magát, anélkül, hogy fedezéket tudna hevenyészni magának — az a harctéri tudósítók színes leírásainak olvasása után is rejtély marad előttem.

Előkerül ismét a kopott, zöld notesz

Számomra a téli háború — álló harcot jelent. Fedezékek oltalmában folytatott vakondok-életet, szigorú őrszolgálatot, járőrtevékenységet, állásépítő munkát, nehéz küzdelmet a futóárkokat belépo hóviharokkal, olvadási időszakokban pedig a földomlásokkal, amelyek olykor maguk alá temetnek néhány katonát...

Ilyen gondolatok vétették ismét kezembe a kopott, zöld noteszt, amelybe huszonöt évvel ezelőtt harctéri feljegyzéseimet írtam az oroszországi arcvonalon, Wolhyniában.

És olvasom, hogy 1915-ben, az október végén lezajlott lopusznoi többnapos csata után, — amelyről a múlt év őszén közöltem visszaemlékezéseket — nem is volt már több komoly ütközet ezen a tájon. Csak kisebb esetepaték zajlottak még a lopusznoi magaslaton. A mieink indítottak támadásokat, már nem is azért, hogy visszaszerezze az elvesztett hadállást, hanem, hogy valamennyire mégis kiigazítsák az új vonalakat a terepviszonyok jobb kihasználásával.

De folyton készenlétben kellett állanunk az ezredtartalék erdei fedezékeiben és miatt a néhány nappal azelőtt végiharcolt nagy csata emlényeinek részleteitük végnélküli tereferéinkben, folyton a háborgatott terepszakasz irányába szegeződött a figyelmünk, nem indul-e meg új ütközet fergetege, amelybe aztán ha baj van, belesodródunk mi is.

S közben minduntalan halottakat hoztak le a magaslatról, amelyhez ezredünk jobbszárnya közel ért s esténként gyertyák égtek a nyírfakorlással gondosan körülvett ezredtemető sírjain.

Háború hóban, fagyban

November 2-án zajlott le csapataink utolsó erőfeszítése. Teljes hadikészenlétben álltunk és vártuk a fejleményeket az erdő fái alatt.

Délben, ebédkiosztás után, hirtelen riadó — írja a naplóm — s a magaslat felől egyre erősödő esatazaj. Minden percben várjuk, mikor visznek minket is. Havaseső esik. Ülünk odunkban, teljesen felszerelve, a legényeket már kint sorakoztatják az őrmesterek s mi még élesztjük a tüzet a fedezék földbevált, nyitott tűzhelyén; a kulacsokban vörös bor melegszik, szíverősítőnek, bátorítóknak. Szükség is van rá: még nem hevertük ki a nagy élmények lelki megrázkódtatásait s a lángok játékába meredő tekintetek aggodalmat árulnak el, amit félelemnek is lehetne nevezni, ha ez katonához, harcoshoz illene. Csak reánk ne kerüljön a sor! A támadás borzalmai, halál-eshetőségei kintzón háborognak gondolatainkban. Az erdőben mozgolódás támad, megérkezik a novemberi menetzászlóalj, a tizenhatodik. Nyüvetlen erők, friss emberek, kimegyünk a fogadásukra s üdvözljük a bajtársakat. Még hazai virág van a sapkájukon, amit a leányok tűztek oda. Vidáman és bizakodón érdeklődünk a helyzet iránt; egész fiatalok is vannak közöttük, gyermekarékú kadétkok; mit tudják ők még, hogy mi az: ütközet. Üzeneteket közvetítenek; a balassagyarmati Nemzeti kávéház

hangulatát hozza egy öregebb, jópofa zászlós s jelentőségteljes hunyorgatással egy tábla csokoládét nyom a markomba, amit egy leány küldött nekem. „Angyal, angyal!” — gondolom olvadozón és még kevesebb kedvet érzek, hogy esetleg egy óra mulva fűbeharapjak a lopusznoi magaslaton.

De nem. Az ütközet zaja csendesül. Már nem az orosz gépfegyverek éles kattogása viszi a vezérszólamot, hanem a mi puskáink tompább ropogása. Csapataink nyilván sikerrel támadtak s most az ellenség állásviszasszerző kísérletét verik vissza. Egy haka egy kimagasló fa tetejéről kémlel a harc színhelye felé. Gránátoktól reng a föld. „Hova ló az orosz?” — kérdezzük a bakát. „Itt robban a völgyben”, — feleli. De ezek már az utolsó akkordok. Estére minden elcsendesül.

Mindkét lábam megfagy a lopusznoi ütközet hideg éjszakáin

November 6. Napok óta teljes nyugalom. Ugy látszik, most már nem újul ki többé a harc. Orvosi vizsgán voltam, mindkét lábam megfagyott a lopusznoi ütközet hideg éjjelén. Egész nap szellős fedezékemben ülök. Új tisztiszolgám, János, éleszteti a tüzet s szülőfalujának babonáit, népregéit meséli. Kint vitézségi éremkiosztás van, hozzám hallik a nagy éljenriadalom. Két botra támaszkodva kivánszorgok, hátha kaptam én is. De a tisztnek érmeinek kiosztására később kerül a sor. Teljesen tehetetlen vagyok, semmiféle szolgálatot nem tudok teljesíteni. Ha orosz rajtaütés visszavonulásra kényszerítené ezredünket, még menekülni se tudnék. De az orvos csak fejét csóválja, kenőcsöt ad s nem küld még az arcvonal mögötti segélyhelyre sem. Pedig már felvillant bennem a kórházajutás reménye. Tiszta, puha ágy, megpihenés, olvasnivaló...

„Gyere Kadét úr...”

November 12. Ismét szolgálattelepre jelentkezem: már valamennyire jobban vagyok. Éjjel ki is küldenek az állások elé, vizsgálni az előőrsöket. Most először járok ezen a terepen, korom sötétség, erdő, vastag avar. Fogalmam sincs merre járok; teljesen vezetőmre, egy máramaros román népfőlkörelre bízom magam, aki időnként megáll, letérdel, kezével megtapogatja a földet, így győződik meg, hogy jó úton haladunk-e s aztán megfogja köpenyem ujját és tört magyarsággal mondja: „Gyere kadét úr”... Megható, ahogy az előőrsök derékig érő gödreikben gubbasztanak. Előttük mindössze két sor szöges drót, félkörben, a rajtaütések ellen, körökörül vak sötétség, a legközelebbi fát se lehet látni már és valami ötszáz lépésnyire az ellenséges állás. Egyenként kell végigtapogatnom a bakákat, hogy megbizonyosodjam: nem aludtak-e el. „Nincs

ELSZALLT AZ ALOM

Hol volt, hol nem volt, volt valahol, valami messzi, mesevilágon?
Hol délibábhoz, merre dalol,
hova tűnt el az álom? Az álom?

Az ágyuk dübörgő torka elől
elmenekült a Nyanza vidékre,
vagy a nagy perzsa hegyeken ül,
hol szebb és mélyebb az ég éji kékje?

Mese és álom: holt rokonok,
Ki álmodik ma és ki mesélne?
Bomba zuhan és fegyver ropog,
halott mesék közt meddig birjuk élve?

Elmenekült az álom. Szegény
az ember. És ma szászor szegényebb.
Álom se sűt már lelke egén
s jaj, a mese is fekete dél lett.

HUZELLA ÖDÖN

Mit ír egy világhírű folyóirat a Gastro-D. hatásáról

A *Medizinische Wochenschrift* című világhírű bécsi orvosi folyóirat 1935. évfolyamának 6-ik számában hosszabb értekezés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a nemrég felfedezett, de már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel a Gastro-D.-vel végzett kísérletek folyamán a Pelikangasse 4. szám alatti Childs Spítalban, (amely tulajdonképpen a Rockefeller-alapítvány bécsi rákkutató intézete) elérték. A szóbanforgó cikk közlése szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro D. kiváló gyógyhatását gyomor-, bél-, máj-, epe- és vesebajoknál. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro D. rendkívüli hatásának titka abban rejlik, hogy olyan kémiai vegyületeket tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 150 leí utánvét mellett Császár E. gyógyszeráránban. Bucuresti, Calea Victoriei 124.

semmi újság? „Semmi” — felelik nyugodtan... „El ne aludjatok mert akkor tudjátok, mi következik.” „Tudjuk: huszonöt.”

Igen, ezt én is tudom. Épp tegnap került sor erre a büntetésre, amit egyes parancsnokok, talán önhatalmúlag támasztottak fel a múlt fegyelmező eszközei közül, hogy ezzel elkerüljék a hadbírósi eljárás még súlyosabb kockázatát nagy vétségek esetén. A felsorakoztatott század előtt két bakára vert egymás után huszonötöt egy markos őrmester. Háborzongató látvány volt. Az egyik ordítva fetrengett a földön a mogyorófabotütések alatt. A másik összeszorított fogakkal hajtotta fejét a szörnyű aktusnál segédkező káplár térdei közé s egyet se szisszenve, mozdulatlanul várta végig mind a huszonötöt. Akkor sötét arccal egyenesedett fel és szóltanul állt be ismét a sorba. Nem volt nehéz kitalálni a gondolatait. A századon azonban nagy elhatározás látszott: „Nem alszom el, dehogyan is alszom el.”

Lopkodják a fát az ellenséges bakák...

De akadnak kedélyesebb élményeink is. Van sok ráérő időnk. Sétálgatok az erdőben, ahol új hatalmas barakkokat építenek az ezredtartalék téli szállásainak. Ideje is: minduntalan havazik meg olvad s egyre-másra omlanak össze az erdőben hevenyészett kis fedezékek. A legtágasabb fedezék tulajdonosánál gyűlünk össze. Kártyacsaták folynak, adomázunk, vesézzük egymást, komázunk legényeinkkel, elmeséltetjük velük szerelmeiket s hatalmi szóval kényszerítjük ki belőlük a teljes őszinteséget, ha titkolózó szándékon érzük őket. Gúnynevek alakulnak ki s jaj annak, aki mérgeledni mer. Fiatal fiúk nevezik már öreg csontoknak magukat a tűzkereszttség jussán. Végnélküli dumák, nctázás, röhögés. Távoli századoktól érkeznek látogatók, akiket nem szabad józan fővel hazaereszteni. És ha valaki ceomagot kap, annak féltett készletét rajtaütésszerűen rohanjuk meg.

Hideg van, nem takarékoskodunk a fával. A legények únják néha a favágást s ilyenkor kimerészkednek a két állás közé, ahol valamikor, még mielőtt hadszíntér lett volna ez az erdő, rengeteg hasábfát halmozott fel a wolhyniai fakitermelő. De erre a roppant farakásra rájárnak az oroszok is. Megtörténik, hogy a mi bakáink fognak el néhány fatolvaj oroszot, máskor meg a mieink vesztenek rajta. Olykor heves tűzharc keletkezik a faelhordás jégűért a két ellenfél kimerészkedői között, de az is megesik, hogy nem szállanak egymással harcba s békésen türik, hogy a farakás túlsó végéről az orosz hordja a fát, az innesső végéből pedig az orosz-magyar hadsereg bakája.

Tetőzés az első vonalban

November 28. Ismét első vonalba kerültem, új állásba, az erdőből jobbra elterülő dombvidéken húzódo terepszakaszon. A losonci ezred egy zászlóalját váltottuk le itt. A tizenhatodik század második szakaszának a parancsnoka vagyok. Új szakaszom van, csak tisztiszolgám, János, a kedves rútén fiú a régi, akit magammal hozhattam az ezredtartalékból. Fedezékek, ahol a harmadik szakasz parancsnokával lakom, egyenesen fejedelmi. A két szakasz határán épült, félméteres földreteleget

București-ben csak a **SPLENDID-PARC** és **SPLENDID** szállodákba

szálljon meg. — Calea Victoriei 57

Központi fekvés, összkomfort és jutányos árak.

Kart, kényelmes odú: a falai nyírfarudakkal lefoglott gyékénnyel vannak kitépézve. Búslakodott is a losonei bajtárs, hogy itt kellett hagynia. Ha a bejárat mellett kiállók az álláshoz futó ároknak a föld színére vezető lépcsőjére, holdvilágos éjjelen végiglátom a havas tájat, amelyen állásaink kigyóznak szeszélyesen. Messze a tizennégysoros drótsövény előtt derékig ároknak álló előőrs-alakok sötétlenek, fekete nyugtalan pontoknak látszanak ide, ahogy topognak szegények a csikorgó hidegben. És távol az erdő szegélyén, egy ór, aki — nem tudom miért — egész alakjával fedetlenül áll, úgy emelkedik ki a nagy fehérségből, mint egy barna fatörzs.

Nehéz, fárasztó a szolgálat: nappal az állásjavítás munkálatait ellenőrizzük s éjjel három óránként váltva egymást felülvizsgáljuk az őrtálokat, elbeszélgetve az ügyeletes altiszttel, aki folyton katonaelményeit meséli, hárijánoskodik is egy kicsit s minden éjjel más káplárról meg szakaszvezetőről hiszem, hogy ő a világ első katonája.

A negyedik szakasz egy harántgátja tövében kis teázóházat építettünk, ide jönnek be leváltás után az előőrsök egy forró teára, mielőtt visszahúzódnának nehézzilátú, túlfűtött rajfedezékeikbe, hogy pihenjenek néhány órát a reggeli munkakezdésig. Szemüveges, öreg német ember méri a teát, akít más szolgálatra használni úgyse lehetne. A bakák hamar kihörpintik csajkáikból a forró italt, az öregebbek fejesőválvá fogadják, meleg lötynek nevezik, mert nincs benne rum elég, de azért így is jó, felmelegíti az embert a kétórás fagyoskodás után.

Tegnap lesből lelőtték az oroszok a szomszéd század előtt felvonuló előőrsöket: négy halottunk volt és öt súlyos sebesültünk. Azért ma fokozott az elővigyázatosság és szokatlanul nagy a golyójárás a máskor csendes éjszakában. A bakák is nyugtalanabbak, ahogy teájukért jönnek. Bátorítani kell őket s lelükre kötni, hogy vigyázzanak. Nagy golyóvítésben oktatom épp az embereket, mikor János keres, a tisztiszolgám. Levelet ad át, épp

most hozták a konyháról, ahova ma elkésve futott be a tábori posta.

Szüleim írtak:

„Vigyázz magadra, fiam.”

Szüleim írtak. A teázóház kis fagyglámpájának fényénél olvasom a levelet: Az apám közli a hirt eddig csak eltűntnek tudott bátyám bizonyossá vált elestéről. A galíciai Sokal városka katonakórházában halt meg még 1914 szeptemberében. S

csak most érkezett róla hivatalos értesítés, talán mert csak nemrég foglalták vissza csapataink Sokal városát. Hazaküldték a bátyám tárcáját, benne menyasszonya fényképével, tábori levelezőlapokkal és két koronával: ennyi pénze maradt. Az apám tömör, megrendült szavakkal írt, az anyám kétségbeeséssel s a levél végén rimázkodón: „Vigyázz magadra, fiam.” A kis fedezék ajtajában teáért tolonganak a bakák s én az agyagos falnak támaszkodva engedem át magam a szomorúságnak. Mégis meghalt tehát. Csak most érzem, mennyire bíztam benne, hogy hátha mégis él. Utolsó estjére gondolkok, amelyet családi körben töltött s ezer emlék villan fel bennem: gyermekkori játszadozások, vídám élmények az egyetemen. Előveszem az arcképét, a keménykalapot, kedves mosolyával, Nem él.

A teasztás véget ér, a bakák léptei kopognak a futóárok dorongpadlóján, ahogy rajfedezékeikbe vonulnak s én könnyes szemmel, nehéz szívvel indulok ki az előőrsökhöz.

Fülem mellett golyó füttyöl s folyton hallok az anyám rimázkodó szavát: „Vigyázz magadra, fiam.”

Megdöbentő realitáru helyszíni rajz a nyugati harctérről

Nem szabad a földet, hé!

Írta: Peczely József

Péter kijelölte a határba. Az „őrszi” noszogattja. Mi van vele? Azt szándékolja megdeputálni. Mozdul-e már? Bizonyosan mozdul, mert egy hét óta az alkalmatos jó meleg tavaszi nap igen egyarányosan szórja lefelé a sugarait. Érti azt az ember! De a föld is! Itt a tavasz a kiűzőbőn. Az ember vetkőződni kezd. Hámlik róla a suba, a guba. A föld már nem így. Ellenkezőleg. Öltözködik. Csúposz testére színes ruhákat ölt. Szelbnél-szebb tarakásokat. A száraz avar az eke nyomán lekerül a barázdák aljára. A melegedő hantok alatt a mag mozog, fészkelődik, megindul. Kidugja a fejét. Erőre kap, izmosodik. Szint ad a földnek. Csak nagy lelki gyönyörűség azt látni!

Péternek is igényesedik a dereka, dagadozik a melle. De hirtelen megtorpan.

— Hát ez itt? ...

Amolyan öt-hat holdas parcella állítja meg. Mit keres ez itt a szebbnél-szebb parcellák között? Lössz nézni. Bántja az ember szemét. De a lelkét is. A háta vedlett, kilugozott cserepes. A tavalyi száraz tengeri tucskók ijesztően meredeznek rajta...

— Hát ennek a gazdája? ...

A dülő mögött egy asszony hajukál. Kapa a kezében. Négyezer-ötször belevág a földbe. Most főlegyenesedik. Az a Pattantyúsné. Talán ő meg tudná mondani... Bizonyosan meg tudja, mert szomszéd...

— Hó! Hé! — kiált oda Péter.

Az asszony megfordult.

Péter a tenyerét tölcsernek formálja és úgy kiáltja oda a köszönést:

— Aggy Isten!

Az asszony veti a fejét. Nem hallani, de bizonyosan ő is azt mondja:

— Aggyon ...

Péter közeledik negyven-ötven lépést. Nono! Ő csak bírta a szódobálást, de az asszony csak asszony.

— Nem lössz még korait?

Péter a krumplifészkelésre céloz, mert az asszony abban szorgoskodik.

— De az lössz! — mondja az asszony.

— Hát akkó? ...

— Csak nyolc-tíz sort rakok tróbára. A többivel még várok.

— Hát az Anáris? ...

— Ő odaát fogasolja az őrsit! Az erdőn túll!

— Okosan Azt már okosan. — mondja Péter. — Én is azt szándékolom. Az őrsit Mert szereti azt a búza! Hát ez a tag itt? ...

— Melyik? — érdeklődik most már az asszony.

Péter a háta mögé böki.

— Ez az árva e!

— Venyige Mihályé.

— Hát ű mit akar?

— Nem tudom.

— Mire vár? ...

— Azt se tudom ...

— Nem tuc te akkó semmit!

— Hát ugyan honnan tuggyam? ...

— Nono! Hiszen nem is azér ... Hát a Mihályé? ...

— Az üvé ...

— No, mögyök. — mondja Péter. — mert még majd kikopok az időből.

Péter aztán egész nap nem tudja kivetni fejéből az öt hold árva földet.

— Van annak a Mihálynak lelke? ... Hiszen még a koszos malacot is megvakarja az ember! Ő még a földjét se átálja ... Nem fél az Istentől? ...

Estére érve Péter egy kerülővel elkerül a Zsi-bongóba s ott benyit a Venyige Mihály portájára.

Egy kis kántusos gyerek szöszmötöl az udvaron.

— Mire végződ, hé?

A kis gyerek csak a két nagy szemét meresztli.

— Venyige-gyerekek vagy te?

A gyerek csak áll, áll és bámul.

— Itthon van az apád?

— Nem tud az még beszélni, — mondja az anyja a cserénnyajtóból.

— Hát a Mihály? ... — fordul szembe Péter. — Mi van a Mihálllyal?

— Most már az asszony meresztli a két szemét. A lélekzete akadozik.

— A Mihály? ... Csak nem talán-tám? ...

— Mit talán? ... Hát hol van a Mihály? ...

— A kórházba ...

— Hát miér nem mondd, — csillapodik Péter. — Most már értöm ...

Hát a kórházba ...

— Ötödik hete!

Péter körül világosodik. Ni csak ni Ugy igaz az! A kórházba ... Hogy eddig nem jutott az eszébe ... Persze, persze ... Mihályt elütötte a lónélküli kocsi ... Lábát törte ... Így hát voltaképpen a Mihály nem is hibás ...

— Nem úgy lössz az, hallod! — fordul Péter az asszonyhoz. — Holnap hajnalba nekivetöm az ekét a parcellátnak ... Mer níz! A földet nem szabad ám, hé! Mógmondhatod a Mihálynak, vagy móg is írhatod ...

Az asszony kapkodja a kötőjét a két szeméhez ... Mégis van jó ember ... Van ... Ezt nem hitte volna ... Van. Segit rajtuk ... Még kérni se kellett, úgy segít ... Valami az! De hogy köszönje meg? ... Lehet azt szavakba önteni? ... Csak az a jó Isten ... a jó Isten ... Mondja is:

— A jó Isten áldja móg kendet ...

Csakhogy Péter ezt már nem hallja, mert már az utcán rakja egymás elé a csizmákat.

Mágpedig sietősen. Nono! Még ma rendbe kell tenni az ekét!

Falu, a Nagykőhavas alján

*

A Nagykőhavas árnyékában, — a Hétfalusi hegyek alján —, mint a láncszemek, egymásba kapcsolódva fekszenek a csángó falvak.

Alpesi szépségekben vetekszik egyik a másikkal. Csinosabb, kedvesebb községeket keveset láthat az ember a nagy hegyek alján.

Hét faluból is egyike a legszebbeknek, Hosszúfalu. Városnak is beillene — szép széles utcáival, — villanyvilágításával, csatornázásával és vízvezetékével. Svájca emlékeztető esodálatos környezetével, igazi eldorádója a ródlizó és sző sportvilágnak. Brassóból óránként kényelmes autóbuszjárat és vasút röpi ide a kirándulók tömegeit vasárnaponként. Erdélyben mégis keveset tudnak erről a kedves faluról, csak a házasulandó fiatal emberek keresik fel, — mert bizony itt vannak a vidék legháziasabb és legszebb leányai.

Az EMGE rendezésében nemrég zajlott le Hosszúfaluban, a női háztartási tanfolyam záróvizsgálója. Akik ezt a kedves szép falusi ünnepélyt végig nézheték, azok számára felejthetetlen élmény marad az a színpompás csángó népviselet, amiben a vizsgaünnepélyen a csángó leányok pompáztak. A népvándorlás idején fejedelmi kisasszonyok sem viselhetek ennél ékeesebb ruhát. Öröm volt nézni ezeket a derék leányokat.

A vizsga megkezdése előtt az evangélikus templomban szép beszédet hallgatott végig az ünneplő közönség, — aztán pedig a vizsgán úgy az asszonyok, mint a leányok tanubizonyosságot tettek arról, hogy a hathetes háztartási és gazdasági nőtanfolyamot a harmincnyelc növendék alaposan kihasználta. A háztartás minden csínjabinját megtanulták; tanultak egészségügyet, csecsemővédelmet és ápolást, szövést, varrást, állattenyésztést, kertészetet, gazdálkodást és mindent, amire egy jó falusi gazdaságnak az életben szüksége van.

A vizsgakiállításra pedig gyakorlatban is bemutatatták, amit elméletileg tanultak. Az inyesiklandozó sülték, tészták és sütemények garmadája mellett láthatunk a magukvarrta ruhákat, kötényeket, izléses párnákat és csepeleszeket. Egyszerű ruhadarabok ezek, de rajta van egy népműltja és jelenje.

Ezeknek a falusi háztartási és gazdasági tanfolyamoknak sokkal nagyobb jelentőségük van, mint első pillanatra hinné az ember. Nemesak könnyebbé és célszerűbbé teszi a falusi nők életét, de leköti, visszagyökereztetti a falusi leányokat — a faluba. Az olaszok nagy államférfia mondotta, hogy menthetetlenül elvész az a nép, amely elvárosiasodik. Szomorúan látjuk, hogy különösen az utóbbi időben, — nagyobb és nagyobb leányseregek csapódnak ki a székely falvakból és elporlódnak a nagyvárosok minden megőrlő malmaiban.

Ez a kiesapódás a csángó falvakból talán még nagyobb volt, mint másutt. A csángó szó, egyes tudósok szerint annyit jelent, mint „vándor”. Ez a nép a nyomorúságtól hajta, — bizony sokszor vándorolni kényszerült a történelem folyamán.

A történelem tanúsága szerint, a török háborúk idején különösen sokat szenvedett Hétfalu népe. 1661-ben Ali pasa hordája dúlta fel ezt a vidéket, olyannyira, hogy egyetlen ház sem maradt épen. A csángó akkor is vándorolni kényszerült, — de hite és szíve mindig visszahozta. Mert a csángó magyarább a magyaránál, hiszen a megpróbáltatások idején is mindig megtudott magyarnak maradni. Ezeket a szép csángó leányokat nem rontotta meg a hőbortos divatáramlat, ezek göresösen ragaszkodnak a múlthoz és annak természetes és egyszerű szépségeihez. Ezek tudják, hogy a falusi népviselet szebb, mint a városi rongy, — tudják, hogy az Isten-teremtette természetes arc szebb, mint a festett száj és véresre festett véreseköröm. Tudják azt, hogy a nőnek szent hivatása van egy nemzet életében.

A hétfalusi havasok felől balzsamos fenyőillatot hoz a szél... A csángó leányok sikerrel vizsgáztak, a feleségképző akadémián...

N. TÓTH ISTVÁN (Hidvég)

HOTEL CORVIN BUDAPEST

VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családi szálloda a város szívében
Ujannon berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg
folyóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

Vigyázat
Grippa!

Ügyelnünk kell! Az első
tünetek jelentkezésekor
azonnal

ASPIRIN
TABLETTÁT

csak a) Bayer (keresztfel!)

Alkony Firenzenében

Írta: P. Treján Leonárd

(M. Miranda nővérnek ajánlom.)

Az egész város Franceskónak nevezte. Bizonyára azért, mert hallgatag és elmulasztó volt az alakja. Senkivel sem barátkozott és amint szikár természetével, öreges, nagy szakállal végigjárt az utcán, tisztelettel parancsolt. Leonardo da Vinci korának egyik legnagyobb tudósa volt. Mérnök és csillagász, bölcész és fizikus, zenész és matematikus. És már a maga idejében elismert festőművész.

Ha beszélt, nagyon szeretett kevés szóval a napról nyilatkozni. Új dolgokat mondott és merészsegeket állított. Azt mondta, hogy a nap nem megy le soha. A föld szabályos utat tesz meg a nap körül. Nagyon megfigyelte a madarak repülését, a nehézkedés törvényét. Sokszor tervezgetett repülőgépet is. Most is ott ült gondok között műtermében, mely lakásának kertjében lombos fák között állott. A firenzei nap éppen alkonyult és a esücsíves nagy ablakon betörték sugarai.

— A nap nem mozog soha, hanem a föld mozog. A tűző, fényes sugarak búcsúszót intgetnek, de a nap áll és örök, nem olyan, mint a szaladó élet, a hanyatló, alkonyodó örezség...

És végigsimított hosszú, fehér szakállán.

A firenzei alkonyati sugár lángot szórt az öreg szemekbe és mintha két remegő kezét akarta volna arca elé tartani védelemnek. De most kitárult a műterem könnyű kerti ajtója, az alkonyati fény még nagyobb lett és a szírványos sugárzásból előlépett a marchésa alakja, vagy ahogyan Leonardo de Vinci becézte, Gioconda mosolygós arca.

— Itt vagyok ismét Franceskó. A kertben sehol nem találtam Beppót, azért rányitottam az ajtót. Csak úgy, merészen, mert már megszokta a látogatásomat.

— A napsugár sem kér bebocsátást, hanem jön ablakon, ajtón, minden nyíláson, minden résen...

— A mester napsugara az örök nap fénye. Én csak egy gyöngye asszony vagyok...

És már elfoglalta helyét a szokott karos-székekben, ahol máskor is ülni szokott. Beszélni kezdett szaporán. Úgy nyiladozott és játszott mosolygós szája, mintha valamelyik frissen letépett rózsaszirmot rendezte volna szíromjátékokat. Hangja, mint ezüst oltárcsengők csilingelése, szeme játéka, mint a lélek nevetése és az egész asszony, mint valami földöntúli szerelem ábrázolása. Örömet, vígságos elégedettséget, a marchésa egyéniségével lehetett volna szemléltetni.

— Az urannak nagy panasa van. Szerette volna látni az arcképet és a mester azt mondja, hogy még mindig nincs készen. Pedig nagyon régen készül...

— A napsugár lombot csal elő és virágbimbót fakaszt, színes lepkét varázsol a tarla virágra és tavaszt az Arnó völgyébe, életet az abruzzói havasi tájakra és mosolyt a szomorkás arca. Legőzi a tél fagyát és kivirágztatja Alverno szikláit. Mindig dolgozik a napsugár és az örök tavasz nem készül el soha. Örök-

zöld füzereket készit ezernyi angyalkéz az örök tavasz fölékesítésére...

— Ó Franceskó, ismét csak más világokon szemlélődik, pedig alkonyul a nap és ismét este lesz. Olyan durva az, ami sötét. Sötét és érthetetlen, alakatlan és torz. Az éjszakában is csak az szép, amire rávetődik a hold fénye, vagy a csillagsugár rezgése. Ó mester olyan szép az élet...

— Szép az élet, de szebb az öröksepség, a világteremtő Isten művészete...

Akart volna még többet is mondani a művészet erejéről, származásáról. Arról a szent forrásról, melyet olyan sokan nem ismernek. Mostanában sokat szemlélődik a mester, amióta tanítványainak megírta tudományos művét, a művészetek útjáról, a színek játékaról. Most betoppant inasa Beppó, a fény ismét betört a kerti ajtón és csak úgy halkan, a leáldozó nap sugarai között kiosont Gioconda és eltűnt. Beppó zavartan ott állt ura előtt. Valamit da-dogott is, de nem lehetett megérteni.

— Mindig keresni kell téged, ha véletlenül szükség volna rád. Hol voltál, a marchésa keresett és nem talált meg.

— Uram, az egy csudálatos lény. Jön és megy észrevétlenül. Nem lehet azzal okos szót cserélni. Mindig mosolyog, mint az Isten angyala...

— Örülj neki, ha mosolyog, bárcsak minden ember mosolyoghatna. Ahol igazi mosoly van, ott lelki egyensúlyozottság is van. Mona Lisa, a Gioconda, az édes Gioconda... Nem leszek az arcképével készen soha...

És amint elmélázott a mester, Beppó, a hűséges udvaronc, Toscana szülőtte, kilépett az ajtón. Utolsó lobbant az alkonyuló nap. Leonardo da Vinci egyedül maradt. Előtte a festő-állványon Mona Lisa mosolygós arca.

Nem lehet ezt a mosolyt tökéletesen megrajzolni. Más világról jött üzenet, örökkévalóságok megcsendülése. Asszonyi arc éke és bájosága, tavaszi virág lehelle. Csillagsugár beszélgetése, havasi tengerszem intetése. Az ég örömeinek diadalkárpitja... Innen indul a művészet. Isten arcának derűjéről. Az örök szépségek honából.

És hol van az örök szépségek mintaja... Talán az örök mosoly, örök tavasz és ifjúság erejében...

Leonardo da Vinci minden Madonnájának arcán és Mona Lisa arcán is, ottfejtette a tiólkatoságot. Isten teremtesének fűnséges művészetét. Az Ur utainak kezdetén beállított tökéletes és tiszta szépséget. Ez lett az ég és a föld örök napjának sugárzó fénye, az istenség mindenhatóságának csudálatos megnyilvánulása. Ez az isteni szépség az Ur gondolata, a művészet indulása. A világteremtés és világ-megváltás tényének beindítása.

A létezés halk zenéjével kísért szeplőtelen szépség! Az anyaság és szüzesség szempárjának felénk mosolygó fénysugara. Mielőtt még a világ lett...

KI MINT VET, UGY ARAT...
Havan SORSJEGYE, van szerencséje!..

A Sorsjáték március 15. és 18.-iki
 húzásaira vásároljon sorsjegyet a

MERCUR
 SORSJEGYÁRUDÁNÁL
 ALLAMI SORSJÁTEK

Helyi cím:

„Colectura Norocul“ Oradea, Reg. Ferdinand ut No. 10

Szúnyogh Barnabás:

Emlékezés Fráter Lorándra

II.*

Évek és évtizedek lassú, vagy gyors lepergése után sok régi, kedves látománnyal és átélés eltűnik vagy kihál belőlünk. Csak a jó memóriájú emberek a boldog, vagy boldogtalan kivételek, akik életük kisebb-nagyobb eseményeit, jó és rossz történeteit koponyájuk egy bizonyos részében kénytelenek úgy megőrizni, mint régi szerelmesek a dobozukban leprélt virágot. Sajnos, nem igen dicsekedhetem azzal, hogy én is ilyen jó megőrző, dobozrejtető vagyok, de azért — bár élményeim sok részletére már örök homály borult — mégis maradtak olyan kiemelkedő, éles pillanatképeim, amiket — legalább kontúrjaikban — sohasem lehet elfeledni. Ilyenek a nagy nótaszerző Fráter Lorándra vonatkozó legrégebb, szinte gyermekkori emlékeim.

A múlt század utolsó éveiben nagy szülőfalumban Debrecenben még az úgynevezett régi, jó világ gondtalan, boldog élete folydogált Béke és biztonság paradicsomi állapotában éltek a tisztességes polgárok. De hogy a békebeli kard — ősi szerszámunk — végkép el ne rozsdásodjon, — a könnyen sérthető, harcias ifjuság és néha még középkorunk is időnkint kakasviadalokkal (bandázsszal vagy anéül. első vérre vagy végkiműtésig) foglalkoztak, — míg a közpolitikában Bécsesél viaskodtak — gyakran jól, de nem mindig eredményesen.

Ebben a Csokonai költészetével telített nemes és kollégiumáról, nagy templomáról, Rákóczi-harangjáról, szalonjáról, kolbászárról, pereccéről, kúrtós kalácsáról, garasos béleséről, nagyvásári fonatosáról, gazdag és gögös civiseiről és nem utolsósorban nagy Hortobágyáról, — végül és mindenkifelett a régi hon legfinomabb, legművészebb szobráról híres városban élt és működött akkor mint albíró, később mint törvényszéki bíró haldog. emlékü anyai nagybátyám: bernátfalvi Bernáth Kálmán. Talpig férfi, szíve közepéig bohém, jószágos lelkű, nóta és társaságszerető, cigánybarát magyar úr volt. A legkedvesebb ember, akit valaha ismertem. A szíve ölte meg férfikora delén. Előtteim. — eltekintve a rokonsági köteléktől, — azért is feledhetetlen, mert ő volt egyik házassági tanúm (a másik a mindenki által tisztelt és szeretett öreg nemes Millye Gyula, az akkor egyetlen magyar ruhás, eszímás, régi jó, de már esküdteket oktató királyi táblabíró).

A debreceni névnapok

Bernáth Kálmán albíró úr, — akinek homlokán az említett kakasviadalokból származó öt centiméteres sebforradás ékeskedett. — névnapját mindig nagy, cigányos lakomával ünnepelte meg, amelyre legjobb barátjai voltak hivatalosak. Az előzetes cigarettatöltéssel az akkor legfinomabb „Riz Abadse“-hüvelyekbe a rokon fiatalokat bízták meg. Jól emlékszem, hogy száz grammos dobozok-

* Az első közelmény lapunk febr. 25-iki számában jelent meg.

ból a legjobb keveréket: világos purzicsán, hercegovina és kir-dohányt használtunk fel. Mire a lakoma estéje beköszöntött, már készen várta a vendégeket vagy négyszáz darab cigarettát.

Két olyan névnapra emlékszem, amelyen Fráter Loránd, kissé már gömbölyded, de azért igen nyalka honvédhuzsár főhadnagy úr (az angol királyi család vérszerinti rokona) is jelen volt. Az egyikken Magyar Imre és Kálmán bandája muzsikált, köztük az ország leghíresebb gondolkásával Dajna Balog Bandival. Akkor még Loránd főhadnagy úr nótaköltészetének kezdetén volt és csak az „Őszi rózsák, fehér őszi rózsák“ volt elterjedve, de előadói művészetének páratlan eredetisége már ekkor teljes pompájában virágzott és már ekkor megvolt egyéniségének az a csodálatos varázsa, ami általa egy egész éjjel központja tudott lenni a társaságnak. Egész éjjel körülötte forgott minden és mindenki, a sok összekoccanó baráti pohár és a cigányok vonója.

Soha szebb quartettet nem fogok hallani, mint amikor a két Magyar és Dajna Balog kísérte énekelt. Arra is jól emlékszem, hogy az érzelmek bor- és dalhevitette legfelső fokán már a nóta is kevés volt Loránd bátyáknak: kiállott szavain és úgy zengett el Tóth Kálmán „Előre“ című versét, hogy valamennyi hallgatójában megfagyott a vér

és csak egy kirobbanó csárdásban pezsdült meg újra.

A porcellánbaba-nóta

A másik névnapon a másik legjobb debreceni cigány, a Mácsay Sándor híres kollégiumi ének-tanár-karnagy és a hivatalos körök cigánya: Rácz Károly szerepelt. A sokáig tartó nagy vacsora után a Batthyáni-utcai barátságos udvari lakásban alig vártuk, hogy Loránd bátyánk újból kiálljon a kö-zépre. Ezúttal nagy meglepetésben részesítette a társaságot. Ezt a legújabb szerzeményét adta elő:

„Ki sem nyíltott a lány szeme fehérre,
 Mégis titkon kacsinthat a legényre,
 Isten tudja, mit gondolhat magába,
 Pedig még csak porcellán a babája.

Addig addig ölelgeti babáját,
 Mig egyszer csak meglepi a mamáját,
 Ki ijedve mondja meg a papának
 (apjok Te:)

Bajusza nőtt a porcellánbabának.“

A rendkívül bájos dallamú kis csárdás mindenkit elragadtatott s ezen az éjjelen legalább húsz-szor került előadásra. Rácz Károly azon melegében sietett lekötözni s azután heteken és hónapokon át zengett ez a kis nóta a debreceni kávéházakban és vendéglőkben...

De mint mindenkinek e világon, úgy ezek a név-napi lakomák is megszűntek a Batthyáni-utcaban. Elyente őket az Idő, amiről Csokonai olyan bölcsen sóhajtja:

„Oh, idő, futós idő!
 Esztendeink sasszánnyadon repülnek;
 Vissza hozzánk egy se jó,
 Mind a setét khaosz ölébe dülnek.

Nem lehet jelenvaló,
 Csak múlt, s jövendő pont lehet te benned:
 És miként a puszta szó
 Repten repül, úgy kell veszőbe menned.

Előre a nyájas tavasz,
 A bársonyos hajnalra gyászköd árad,
 A kinyílt jácint elasz,
 A rózsaszál egy délbe is kiszárad.“

Időben élő és elmülő szép jácintok és rózsaszálak és emberek: a sorsotok egy! A kedves, jó házigazda Bernáth Kálmán és az ő még kedvesebb nótás vendége, Fráter Loránd és hírneves cigányai is mind aludni tértek már és csak én, mint akkori kamazs bámulójuk és mostani virrasztójuk rovom ezeket a betűket emléküik ezüst táblája fölé...

A német haditengerészet számára gyártott lőport ilyen, a képünkön látható pálcikaforrásban csomagolják a gyárakban

Utcai ballada

*

Nem, kérem, ez nem riport. Nem is afféle „színes írás”, amivel az újságíró hangulatos eseményeket szokott pillanatfelvételezni és az olvasó elé vinni.

Nem kérem szépen, ez az írás nem lesz hangulatos. Színes sem lesz. Inkább szomorú. Olyan szomorú, mint a klasszikus balladák szoktak lenni, amelyekben rendszeresen vagy meghalt már, vagy éppen meghal valaki. Szomorú írás lesz tehát és olyan cikk, amelynek megírása közben állandóan szégyeltem magamat. Ugy szégyenkeztem, mint annak a bizonyos középosztálynak tagja, amelybe az is beletartozik, aki főhővévé súlydát ennek az írásnak...

De talán kezdjük előlről a dolgot.

Este van, söt szombat este. Hét óra felé halad a mutató. A nagyvárad Cityben (ugyan miért ne „vágjunk fel” mi is egyszer) legnagyobb a forgalom. Ha nem tudnák, kérem, hol is van ez a „City”. eláruljuk, hogy a Sas-palota környékén, ahol a város üzletnegyede terül el.

Az üzletek zárórájáig már csak egyetlen rövid óra van. Ezalatt akarja lebonyolítani minden kereskedő az egész hétről elmaradt — nagy forgalmat —, vagy ahogy ők házi nyelvükön mondják, most akarják „megcsinálni a nagy kasszát.”

Ez a város már úgy rendezkedett be, hogy az emberek előszeretettel vásárolnak szombaton este. A munkás ilyenkor kapja meg bérét, az iparos ilyenkor inkasszálja számláit, a háziasszony még utolsó percekben igyekszik bevásárolni a vasárnapi szünnapra való élelmet, vagy a hirtelen bejelentett vendégek számára az uzsonnát. Sajátságos pénzköltési indulat veszi elő az embereket és a boltokban valóban forrni kezd a parázsló vásárlási hangulat.

A Sas-palota környéke tehát ilyenkor forgalmas.

Ilyenkor. Pontosan hét óra előtt néhány perccel, amikor a tér baloldalán feltűnik egy megfésült gyermekkocsi. Sötétkék lakkozásán megmecsillan a kivilágított kirakatok neonfénye és oldalán hatalmas nikkal monogrammm hirdeti a benne alvó kényúr esaládi nevének kezdőbetűit.

A kényúr maga négy-öt hónapos. Fű-e vagy lány: így az esti felhomályban megállapítani nem lehet, de szüleinek bizonyára ettől függetlenül nagyon kedves. Csinosan öltözött szolgálólány tolja a kocsit és mellette lépked a büszke mama. Látszik rajta, hogy valahol bizony elbeszélgette az időt s az esti köd lesszállta előtt siet hazaszállítani a kis csikét.

De, óh borzalom! A jénes fűszerüzlet előtt jut eszébe, hogy valamit még elfelejtett megvenni a holnapi napra. Vagy talán férjemuram vacsorájához hiányzik még valami. Gyorsan közli tervét a szolgálóval és máris beröppen a fűszeresboltba.

A gyermekkocsi pedig kintmarad. A gyermek benne. Alszik. Békésen, egy jobb világról álmódón.

A kis cseléd türelmesen tologatja le s fel az üzlet előtt a babakocsit.

Idillikus kép.

Ők ketten mit sem érzékelnek az utca zajáról, a világ zűrzavaráról.

Sem a gyermek, sem a cseléd.

A kis cseléd bémész lény. Izgatja az előkelő csemegéüzlet csábító reklámja. Drága, tengeri halak, afrikai datolya, svájci sajt szamosújvári szalonna, szebeni konzervvirslis és ki tudná még felsorolni, mennyi más finom cseméje integet feléje a kirakatüveg alól.

Nem csoda tehát, ha a gyermekrevaló ügyeltelen kicsit úgy féloldalt mégis elbámul.

És a tragédia megtörténik.

Mint valami sejtelmes, meszeszerű végzet megjelenik a színen az úrinő.

Elegáns téli kosztümöt visel. Drága prémek lobognak róla, ha az északi szél hozzaborzolódik. Parfümjének illata tizenöt lépésről csiklandozza a járólélek orrát.

Ugy lebeg a föld felett, mint egy tünemény, amely csak azért szállt le erre az egyébként oly csúnya földtekére, hogy jelenlétével nyomorult embertársai sorsának elviselését megkönnyítse. Ha már az élet olyan keserű, legalább itt van ő. A nő. Prémekben, rúzsosai, tartóshullámosan, selyemharisnyáson, krokodill öreipősen.

És jött a gyermekkocsival szemben, amely mögött ott állt a bémész, kis cseléd. Már ott is van éppen a kocsi előtt.

És óh egek atyja, irgalmazz! Ebben a pillanatban megtörténik a szörnyű baj. A forgatagos utca

— Szeretnék kincset lenni, talán azzal meg szabadulnék a szegénységtől...

— És én is szeretnék vagy tízezer leit találni, hogy anyagot vásárolhassak...

— Találhatnál egy sorsjegy révén március 15.-én, amikor az Allami Sorsjáték húzása lesz 400 egyenként 10.000 leis nyereménnyel.

— És te is találhatnál kincset, a március 18.-iki húzásra érvényes sorsjeggyel, amikor a nyeremények olyan nagyok, hogy felérnek egy kincessel.

*

A két barát mindegyike megtalálhatja azt, amit kívánt az Allami Sorsjáték havonkénti két különböző húzása alkalmával.

ALLAMI SORSJÁTEK

sűrűjében a kis cseléd eltéveszti a kocsiolós ritmusát. Valakit talán ki akar kerülni és a babakocsi puha, gumis kereke véletlenül rácsiklik az úrihölgy cipőjére.

Hisz nem nagy teher, édes Istenem! Csak egy csöppnyi gyermek és a hozzávaló, modern gumikerekes kocsi súlya. De a hatás mégis rettenetes. Ilyen kitérésre senki sem számíthatott. Ehhez képest az Etna csak egyszerű gyomorkorgással tud háborogni és kitérni.

Ennek az úrinőnek szörnyű a kitérése. A rúzsos ajkáról szidalom-zuhanyag látatomege zúdul a kis cselédre és amikor az dadogva visszaválaszol, a drága prémek közül kilendül a keztyűs kéz és takaros pofont mázol az ügyetlen szolgáló képére.

(Ekkor szégyeltem először nagyon magamat!)

A kis cseléd csak most kezdi érteni a dolgot. De a következő pillanatban annyira átfogja a helyzetet, hogy gyors egymásutánban jobbról-balról két pofont „mázol le” az úri nagyságának.

(Ekkor szégyeltem másodszor magamat, hogy egy jobb társaságbeli nő idáig tudta vinni a dolgot.)

Az események ezután gyors egymásutánban játszódtak le.

A mindig kéznél levő utcai tömeg pillanatok

János József S. J.

A szellem

A kor izgatón nagy problémáját tárgyalja: az anyagi valóságtól különböző szellemi valóság fogalmát és fenomenológiáját s annak különböző jelentkezéseit. Szerzője a magyar tudományos életnek egyik legnagyobb és azóta már bevált ígérete.

Ara 120 lei és portó

alatt közrefogta a küzdőfeleket. A kis cseléd nem hagyja magát, de az úrihölgy sem. Természetesen józian biztatják őket. És még józian mulat az utca.

(Nagyon szégyeltem magamat.)

Rövidesen előkerül a posztos rendőr is. Erélyes felszólítására megáll a harc és tisztázódnak kitérésének körülményei is. Az úrinő nem tágit és nem igyekszik eltűnni a forgatagban, hanem vádol.

(Szörnyű volt.)

A rendőr úgy dönt, hogy az úrihölgy és a cseléd igazoltatás céljából azonnal kísérje fel őt a rendőrségre. A babakocsit és a bennelevő gyermeket pedig bünyeként vigyék magukkal.

Az érdekelt felek már készülődnek is. Ebben a pillanatban kilép az üzletből a vásárló anya. Szinte megdermed, amikor gyermek körül a tömeget és a rendőrt megpillantja. Végigrohan rajta a gondolat, hogy a gyermek veszélyben van! Vagy talán már meg is halt. Eldobja esomagjait és áttör az embergyűrűn. De hála az égnek: a baba él. Semmi baja! Csak felriadt és éktelenül skálázik. Ugy látszik, megijedt a rendőrtől és a tömegetől. Más baj nincs, csak a bémész is fel akarják szállítani a rendőrségre.

És az anya határoz, feltépi a gyermeket tartó szíjat, ölébe kapja az apróságot és futólépésben menti ki a veszedelmes helyzetből.

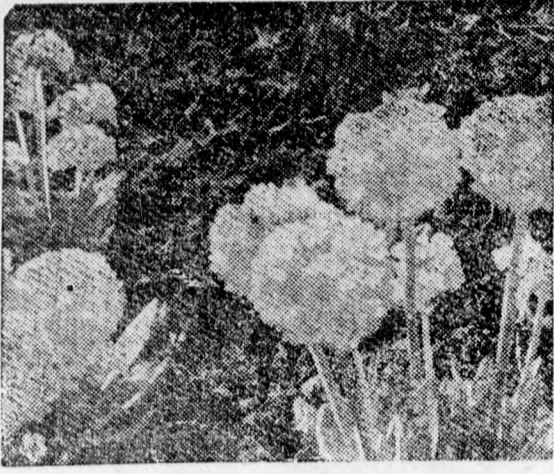
A rendőrnek mindegy. A gyermekkocsi, a cseléd és a vádló úrinő a helyszínen maradt.

Lódulás!

A menet megindul. Elöl a hölgy a rendőrrel, utána a gyermekkocsi és a cseléd. Az emberek higyóvonalban kísérik őket a közellévő rendőrségre.

Nem tudtam tovább nézni. Ami ezután történt, már nem érdekelt...

Arvay Árpád

Lassankint talán felenged a fagy és a hideg s a dermesztő. Konok tél után elkövetkezik a váravárt tavaszi felmelegedés. Bár az időjárás még rácsáfol arra, hogy tavasz kezdetét írjuk, mégis hovatovább időszerűvé válnak a tavaszi tennivalók. Az alább következő cikkek is ez ad aktualitást.

A szegény városi emberek többsége, akik a meredező tűzfalak, gangos házak, portálés üzletek közé szorított parkirozott terecskéken sietve haladnak át, „kert és stílus” halatára megrökönyödnek, szinte levegő után kapkodnak, hiszen az iskolában szerzett természetrajzi tudás alapján jóformán csak füvet és fát, a fák közül a fenyőt ismeri meg. Utóbbi természetesen főképp azért, mert a fenyő: a karácsonyfa. Bizony kevesen tudják, hogy van kertművészet, amelynek hivatása, hogy a természet szépségét művészi széppé varázsolja. Le Notre

Luxemburg kertje

emeli a kertépítést önállóvá s ma, aki csak kevésbé is jártas a művészetben, már nem vonja kétségbe, hogy a kert is lehet a művészet tárgya. Tévedés azonban a kertművészetet képzőművészetnek minősíteni annak ellenére, hogy klasszikus-, biedermeier- stb. kertről beszélünk.

Ha művészet, úgy stílusa is van és mert a művészet a kornak igényei szerint időnként változik, a kert is egy-egy perióduson belül egyúttal a szépségideál kifejezője is. A kertstílus két alapvetően fontos irányt követhet. És pedig lehet tájkertészet, vagy architektónikus elrendezését. A két irányzat művészi elgondolása homlokegyenest ellenkezik egymással. A tájkertészetet a másik párt hívei szétesőnek tartják, viszont emezek az architektónikus elrendezést erőszakosnak minősítik. Ma talán legtöbbször architektónikus kerteket építenek, azonban hajlanak a szabadabb elrendezés felé.

Az egyiptomi kertkultúrája 6000 éves és ha Herodotosnak igaza van, hogy egész Egyiptom a „Nílus ajándéka”, úgy ez különösen áll kertjeikre.

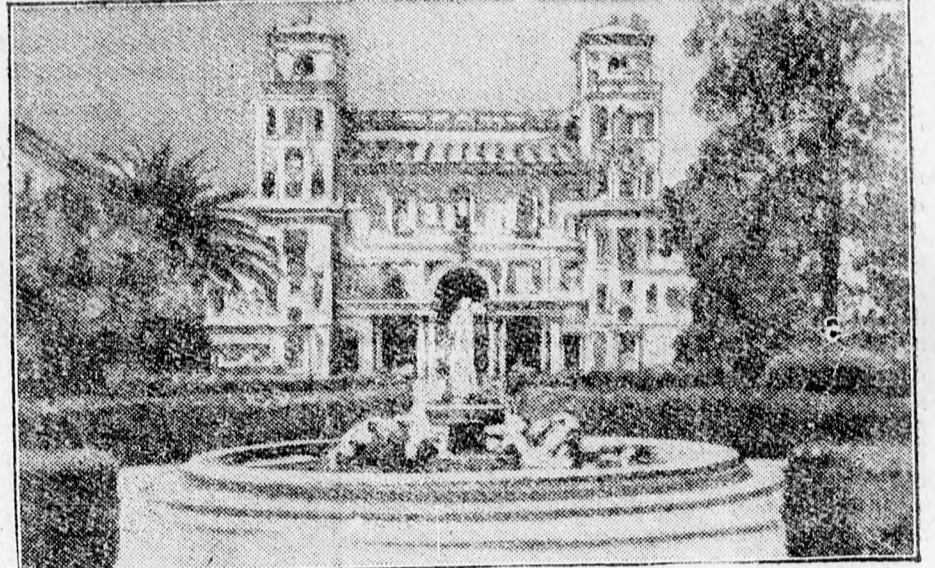
A Nílus áradása nélkül kertjeik nem lehettek volna. Egyiptom mesterségesen teremt kerteket, amint azt 3000 év előtti ábrázolásokon látjuk.

A kert és a stílus

Kertjeikben a pálma, a papirus a leggyakoribb. Főleg asszonyaik házaik veszik körül virágágyakban gazdag parkokkal. A kert az egyiptomiak idejében az ünnepségek, az öröm a boldogság helye. perzsa, valamint asszír kert kis felületen épült szigorú elrendezésű, leggyakrabban terraszzerű melyet öntöző művekkel láttak el. Ilyen függő, lépcsőzetesen elrendezett geometrikus kertek még ma is vannak Perzsiában. Cyrus kertjéről feljegyezték, hogy olyan nagy volt, hogy az egész hadsereg szemléljéit tarthatták ott.

A görögöknek is volt kertkultúrájuk. Életmódjuk is bizonyítja, hogy szerették a kerteket. Rózsa, ibolya, jácint Hellas fiainak kedvenc virága volt. A rómaiak luxuskertjeiben gyakran fürdők, szobrok erdeje, világóriák, vízművek, szökőkútak voltak. Díszkertjeik a „Villa urbana”, míg a hasznos hajtó a „Villa rustica.” Kertművészetük a császárok idejében érte el tetőfokát. Több kertnek ismerjük a leírását, így tudjuk, hogy Rómában a mai Pinción volt Mecénás csodálatos parkja, amelyet kora nagy művészeinek műveivel díszítették.

Égészen más ideált, szellemiséget fejez ki a

A Medici-villa Rómában

ban és a római vatikáni kertek szépségét semmi újabb nem múlta felül.

Az olasz barokk mellett a francia kert játszik még jelentős szerepet. A francia sík területen épült, hosszú víziutak, nagy medencék, pouszteret jellemzik. Ezeknek a parkoknak legnagyobb mestere a Notre, aki 100 évre meghatározza az új kertstílust. XIV. Lajos vele tervezetett Versailles, amelyben az uralkodó abszolútizmusa is kifejezésre jut. Fasorokkal operál, nyírja a bokrokat, fákat, az utakat szegélyező növényzethől való sárgas falakat formál. A rokokó-kert játékos és már nem olyan szigorú, mint az előtte levő korok kertjei.

Le Notre elgondolását az angolok nem veszik át. Kedvelik a táj szépségét, a füves területeket, a messzi kilátást.

A magyar kertkultúra is régi. Róbert Károly Visegrádon, Zsigmond Budán létesít kerteket. A reneszánsz-kert Magyarországon Mátyás olasz felesége, Beatrix révén válik közkedvelté. Az első magyar nyelvű kertszakkal foglalkozó munka Lippay János jezsuita atya műve, amelyben bátyja, Lippay György primás, pozsonyi kertjét ismerteti, amelyet bíboros elődei kezdtek építeni. A „posoni-kert”-ről tudjuk, hogy a kétemeletes palota körül terült el a virágágyban gazdag sötányos park, amelynek díszes a tulipán, a rózsza, a nárcisz, a lilom, az iris s a jácint volt.

J. K. E. dr

KATI

A Kati macska volt,
Vagy csak egy tarka folt,
Melyet a nap vetett
A fehér ágy felett,
Kati.

Kati sokat aludt.
Mint gombolyag pamut,
Melyet hol ott, hol itt
Körmével gombolyít
Kati...

De Kati — néha fűt.
A bajza mint a rúd,
És talpa sok korom,
Kati?

S ha holdfény rája hullt,
Az ágyról legurult,
Ment puhán, epedőn
Kéményen, háztetőn,
Kati...

Talán nyelt egy bogot?
Mert szörnyen nyávogott
S a háta mint a hegy,
Cőrhén magasba megy,
Kati.

Hol, merre járt? Hiszen
Nem tudta senki sem!
Később is épp ezért
Erről ő nem beszélt,
Kati —

Aztán... vagy azelőtt,
Leült a ház előtt,
— Miáv, hogy jónapot!
Tejcskét nem kapok? —
Kati!

És újra elszaladt.
De néhány perc alatt
A tejhez körbe — csírt —
Elhozta kölykeit.
Kati?

MIKLÓS JENŐ

A Pázmány Társaság márciusi felolvasó ülése

Március 12-én, kedden délután 6 órai kezdettel tartja meg márciusi felolvasóülését a Pázmány Társaság Kolozsváron, a R. K. Lyceum könyvtárműtermében. (Str. Cogalniceanu 2.) Ezuttal a Pázmány Társaság tagjai közül az idősebb nemzedék szerepel az értékes műsoron, melynek első pontjaként dr. Boga Alajos pápai prélat, egyházmegyei előadó tartja meg székfoglalóját: „A katolikus iskolázás multja Erdélyben” címmel. A második székfoglalót Szopos Sándor kolozsvári festőművész tartja, aki nemcsak az ecsetet, de a tollat is sok tehetséggel kezeli. Előadásában „Képzőművészetünk útjait” foglalkozik. Az értékes felolvasóülést dr. Gyárfás Elemér szenátor, a Pázmány Társaság alelnöke vezeti le.

Kiskati

Irtta:
Nadányi Zoltán

Kiskati derékig ér nekem. Kicsi még ő egészen, hatéves sincs, de nemcsak azért hívják Kiskatinak, mert kicsi. Annak más oka is van.

Volt neki egyszer egy pesztrája, az is Kati volt, Gogán Katalin. Hogy a két Kati megkülönböztessük egymástól, a nagyobbikat Nagykatinak hívtuk, a kicsit Kiskatinak. Azóta már Nagykati elment a háztól, férjhez is ment, Pali bácsiék igáskocsisa vette el, ő már letette az előnevét, de Kiskati még ma is Kiskati. Ez az elnevezés rajta ragadt.

Ő maga is részes ebben. Egyszer Katinak jaldítam szólítani, tiltakozott ellene. Azt mondja durcásan, ő nem Kati. Hát, hogy hívják? Kiskati.

Szeret kicsi lenni, nem is tagadja. Egyszer a liványon heverészünk, Kiskati megszólal:

— Bemegyek holnap Glüchkhöz, veszek ott varázsszert és megiszom, hogy mindig ilyen kicsi maradjak.

Nem is volt olyan nagy butaság, amit mondott. Vagyis amit előtte gondolt. Homályosan arra gondolhatott, nem lesz ez mindig így. Jó volna megállítani az időt.

Egyszer tűz volt a faluban, félreverték a harangot, Kiskati nagyon megszeppent. Magából a tűzből nem látott semmit, messze volt a tűz, csak azt látta, hogy az utcán mindenki szalad, szalad, meg a házból is mindenki kiszalad, csak én maradok mellette. Igyekeztem megnyugtani, sikerült is félig-meddig, de egyszer csak legörbül a szája, kitör belőle a felháborodás.

— Minek mondjátok meg nekem, hogy tűz van! Mások ne mondjátok!

Megköveteli, hogy hazudjanak neki, hogy becsapják. Mert ez neki jár, ő még kicsi. Igaza is van, mit ijesztgetik? Mit kell neki tudni, hogy baj is van a világon? Magától sose jött volna rá, hogy másképp harangoznak, mint máskor, miért világosították fel róla? Most már magától is tudni fogja, mikor verik félre a harangot, most már hiába is tilkolniuk, tagadniuk. Ezentúl minden harangszó szorongó érzést fog benne kelteni: vajjon rendesen szól? Nem verik-e félre? És ha szél szaggatja szét a harangszót, még fog ijedni Kiskati.

Milyen szép volt a harangszó eddig... de ezek az ostoba felnőttek, ezek most elrontották.

Nagyon haragszik ezért, azóta is emlegette. Általában gondosan ügyel rá, nehogy ezt a kisgyereket — már mint őt — idejekorán megokosítsák. Nem óhajt résztvenni a felnőttek gondjaiban, tudni se akar róla, ehhez joga van neki és ő ragaszkodik a jogához.

Elpanaszolta nekem egyszer, hogy a mamája panaszkodott neki. Nincs pénz, nincs pénz! Ezen is módfelett felháborodott.

— Minek mondja nekem? Mondja neked!

Nehogy elfelejtsük, hogy ő még kicsi, szándékosan mond butaságokat, meg arra is gondolja van, hogy hébe-hóba tanúságot tegyen a gyermeki hiszékenységről. De ez nem álnokság, magamagával is szeretné elhúzni, hogy elhúzza.

Kicsi akar maradni mindenáron, mert ösztönyszerűleg érzi, nagyok lenni nem jó. Megijedt a sok panasztól, amit a felnőttek szájából hall. Meg aztán a mostani külsejével is nagyon meg van elégedve, az is hozzájárul. Tetszik magának, azt mondhatnám. Tükör elé áll, hosszan elgöngyörködik magában, meg tudom érteni. Le kellene szoktatnom róla, de nem teszem, igazán nem tudnék neki kedvesebb látványt mutatni, mint amit a tükörből lát. Különösen az a kis arany dugóhúzó ez, ami neki is nagyon tetszik, nemcsak nekem. Az a kis göndör hajfür, ott elöl, a homlokán. Ő maga is úgy hívja, tőlem hallotta: arany dugóhúzó. Magától csavarodik ez a dugóhúzó, de ő még segít is neki, csavarogtatja a tükör előtt. Mikor valami nagyobbfajta kíváncsisággal lép elem, előbb mindig csavarint rajta egyet, mert tudja nagyon jól, hogy ez a döntő. A kis arany dugóhúzó.

Hát bizony elég hiba, hogy nem lehet olyan varázsszert kapni Glüchknél...

Pedig amitől úgy fél Kiskati, az egyszer

KERESZTREJTVENY

10. (390.) szám.

Beküldte: Fáskeri Jenő

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15					16			
17		18	19				20	21			22	
23		24			25		26				27	
	28	29		30			31	32		33		
34	35		36			37		38				39
40		41				42		43			44	
	45			46						47		
48				49					50			51
52			53					54				55
		56			57		58				59	
60	61				62	63					64	65
66			67		68			69		70		71
72		73			74	75		76			77	78
79												

Beküldendő: Vizsz. 1, 40, 79. Függl. 1, 13, 33, 35 és 49.

Beküldési határidő: március 20.

Vízszintes sorok:

1 Petőfi-költemény címe. 14 Mint a vízsz. 1-es. 15 Keleti női név. 16 Kereszten van. 17 Igenlés más nyelven. 18 Mindenkinek kétféle van belőle. 20 Bánatos. 22 Időhatározó. 23 Szeretek, más nyelven. 25 Vajdahunyadon c. versében öt dicsőítő Petőfi. 27 Felsőfokképző. 28 János... 31 Névelés keleti cím. 34 Csont, más nyelven. 36 Elvéve, mássalhangzói. 38 H-val azonos a névelőtlen függ. 37-el. 39 Nemzet. 40 Petőfi-vers címe. 45 Míse végén halljuk. 46 Frakkal jár. 47 Tejtér-mék. 48 Petőfi-vers címe. 52 Igekötv. 53 Hangnem. 54 Inség, más nyelven. 55 Betű kiejtve. 56 Parkban, temetőkhöz állítják fel. 52 A pusztán... Petőfi-vers címe. 60 Névutó. 62 Pató... 64 Nos, más nyelven. 66 Személynév. 67 A föld istenasszonya. 69 Pásztoristen. 71 Lóca mássalhangzói. 72 Hangszer. 74 Itt időzött Petőfi. 77 Csúcs költői nyelven. 79 Petőfi-költemény címe.

Függőleges sorok:

1 Egyénies. 2 Fordítva: maláta, más nyelven. 4 Hannibál nemzete. 5 Erkölcsei mérték. 6 Engem, más nyelven. 7 Jól, más nyelven. Betű kiejtve. 9 Fogoly. 10 Jég (ékezet nélkül) németül. 11 Francia „uj” 12 Pl. a Louis d'or. 13 Vizesés. 19 Fel-fogva. 21 Urunk szölgéje. 24 Véd. 25 Bizó mássalhangzói. 26 Időhatározó. 27 Francia névelő. 29 Ugy illik. 30 Egy esztendői vesztesége. 32 Erkölcsek, más nyelven. 33 Mentés meg magad, latinul. 35 „van tán a nótának. Szabolcska-vers so-

ra. 37 A hon. 39 Jegyezte. 41 Veré. 42 Emelés mássalhangzói. 43 Pakliban van. 44 Svájci folyó. 48 Teremtőm. 49 Leves, más nyelven (fon.) 50 Magyarországi vármegye. 51 Régi sáncok. 56 Kicsinyítő képző. 57 D. P. 58 Tálatlanul 59 Anonym. 61 Fiu becenév. 63 A-val a végén ülve ellentéte. 65 Szilfa, más nyelven. 67 „TA, ide menekült IX. Pius pápa Rómából. 6 9Szinész vágja. 70 Bibliai név. 73 Helyhatározó rag. 75 Sürgöny „6”. 76 Személynév. 78 Örül mássalhangzói.

8. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Tompa Mihály: Ne hívj. 48 Népregék. 50. Furdóban. 85 Szent János lovagja. Függőleges: 1. Tó közepén bokorsás. 7 Áhita tot. 13. Jóczik János futása. 13. Galeotto.

Helyesen megfejtették: Csiby Lenke, Kiss Lajos, Somkúti Jenő, Gazda Ferenc, Erőss János, Bappert Lajos, Labud András, Páll V. Géza, Páll Béla, Sultész József, Tamás Jenő, Stéger József, Jánosy Klári, Gárdos Oly, Gyöngyösey Béla.

Múlt heti jutalomkönyvünket Muhary Béláné nyerte. elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI

P. V. G. A keresztrejtvényeket megkaptuk. Csak egy kis türelmet kérünk, mert a sorrendet be kell tartanunk s régebben beküldötték is közlést várnak, azonkívül nehezebb keresztrejtvényeivel nem akarjuk súrún terhelni megfejtőinket, s így könnyebbeket is le kell adni. A Berzeinyi és a többi is jönni fog. Üdvözet.

Eppen akkor, mikor egy kicsit még maradni szerettem volna. Nem is tudtam elmenni mindjárt, meg kellett csókolni ezért, de azután megint nem eresztett. Mindig tudja, mit kell csinálni, mivel marasztalhat a leghatásosabban. Erőszakkal, hízkelkedéssel, vagy éppen azzal, hogy elzúld.

És miután ezt játszottam velem, ezt az ősi játékot, a feje ott volt a vállamon, ott forgolódott, sugdosott, kacarászott, gonoszkodott a vállamon.

Nem Kiskati volt ez már, Kiskati derékig ér nekem. Ez már Kati volt, Katalin, egyforma magasságban a többi Katalinnal.

Kiskati megnőtt.

Nemcsak a rácsos úgy tette, amin rajta állt, együtt volt benne mindaz, ami ezzel a magassággal együtt jár.

A szemé is olyan rejtelmes volt, a kacagása is olyan furcsa. És a kis arany dugóhúzó végzetes fényvel csülogott.

már be is következett. Egy este hirtelen nagyot nőtt. Magam is elbámultam akkor.

Az úgy volt, lefektettem az ágyba este, felhúztam a rácsot, most már aludni kell, szervusz. Akkor ő még egyszer talpraállt az ágyban, nyújtogatta felém a két kis karját a rács fölött és könyörgött, jöjjenek oda még egyszer, sugni akar valamit. Odamentem, összedugtuk a fejünket, átölelte a nyakamat, csupa s betűt sugott a fülembé és örüli a diadalnak, hogy sikerült engem becsapnia. Mondtam neki, most már eressz, ne mókázz, késő van, aludni kell. De ő nem eresztett. Ki akarok bontakozni az áteletéből, mégis csak én vagyok az erősebb, de akkor meg elkezdett könyörögni, de olyan szívesen, hogy nem állhattam ellen, még egy kicsit ott maradtam. És mikor megint menni akarok, megint nem ereszt. Ez a játék sokszor megisméltődött, hol erőszakkal marasztalt, hol szép szóval és arra is volt eset, szétártta a két karját, szabadon engedett és még küldött is:

- Eredj hát! Eredj, eredj!

Asszonyok dolga

Orvosi tanácsadó: Az orrvérzésről

Az orrvérzés legtöbbször hirtelen lép föl. Oka általában magasabb vérnyomás a fejben és vékony gyenge véredények. Ha a fejben vértolulás, azaz vérbőség lép fel, az orr nyálkahártyáinak finom kis véredényei megrepednek.

Fiatalok, különösen a hirtelen növések gyakrabban hajlamosak az orrvérzésre. Vérmes, könnyen izgató egyének, szívbajban, ütélmeszesedésben szenvedők könnyen szenvednek orrvérzésben. Az orrvérzés erősen elgyengült betegeknél és az úgynevezett vérzésre erősen hajlamos vérzékeny egyéneknél veszélyessé lehet.

Az, akinek gyakran van orrvérzése, vizsgálta magát meg alaposan az orvossal, hogy megállapíttassék, hogy az orrvérzésre való hajlamosság egy helybeli (lokális) vagy általános megbetegedés következménye-e. Helybeli okok lehetnek, kisebb észre sem vett fekélyek, nyílt sebek, piszkálási sérülések, polipok, ütés vagy nyomás.

Az orrvérzés a legtöbbször magától eláll, ha a megalvadott vér a véredényeknek kis repedését eldugaszolja. Ha azonban a vérzés nem állna meg és a vérvesztés nagyobbnak, akkor a következőket tartuk szem előtt, melyek a legtöbb esetben eredménnyel járnak:

1. A nyakon a szűk gallér, ing, kigombolandó.
2. Magasan tartott fejfel nyugodtan ülünk egy széken, a nem vérző orrnyílást ujunkkal szorítuk

össze és a szorosan hecsokott száj mellett a vérző orrnyíláson át nyugodtan, egyenletesen lélekezünk be. A vérző orrnyíláson keresztül haladó levegő megalvasztja a vért. A kilégett levegőt szájon át bocsássuk ki, mert a tüdőben felmelegedett levegő megakadályozza az alvadást.

3. Tegyük hidegvizes borogatást a torokra, homlokra és az orra. A hideg borogatások az orr nyálkahártyájának finom véredényeit összehúzzák.

4. Tartsuk kezeinket magasan fejük fölé, orron át be, szájon át kilékezzünk, ezzel vérbőséget idézünk elő a tüdőben, mellyel esőkkentjük a fej vérbőségét.

5. Tiszta ecetbe, vagy citromlébe mártunk gézzel borított vattadugócskát, melyet aztán szorosan az orrnyílásba helyezünk. Ez az eljárás igen erős orrvérzést is pillanat alatt megszüntet.

6. Ha a kéz vagy láb hideg, készítsünk rövid kéz- vagy lábfürdőt, mellyel a vért igyekezzük elvonni a fejből.

Ha az elmondott egyszerű eljárásokkal nem tudunk célt érni, ne mulasszuk el az orvos segítségét igénybe venni.

Ha az orrvérzésnek általános megbetegedések az okai, ezt is csak orvos tudja megállapítani. Ennek kezelése azonban az orrvérzést is szünteti és okát meggyógyítja.

Hasznos tudnivalók

A TOLLSEPRÓ ÉS A VIRÁGOK ÁPOLÁSA.
A virágok minden őszi és szerető barátja szemében a tollseprő a viráglevelek ápolásának nagyon fontos eszköze. Oda, ahová a legpuhább tollrongyoscska sem tud már behatolni, a tollseprő onnan is kiszedi a legkisebb porréteget. Télen minden szobanövény alapos tisztogatást igényel. A fűtés ideje alatt kikerülhetetlen, hogy a levelek be ne porosodjanak, amit időnkint el kell róluk távolítani, hogy a levelek és ezeken keresztül az egész növény lélekezését se gátolhassák meg. Gyakori portalanítás elősegíti a levelek és a virágok kifejlődését. Ez a munka pedig alig néhány percet vesz igénybe. A növényápoláshoz szükséges ilyen tollseprőt mindenki saját maga készíthet. Nem kell hozzá egyéb, minthogy a tyúkok kihullott farktollait egy csokorba kössük össze. Természetesen a legpuhább tollacsokát válogatjuk ki erre a célra. Ezt a tollcsokrot aztán hozzákötjük egy pálcikához. Az ilyen tollseprővel való bánásmód nagyon egyszerű.

KÁVÉ-ESSZENCIA. 200 gramm kávét megőrölünk és egy liter fővő vízbe lassan beöntjük. Adunk hozzá egytizenhatod liter nyúlóra főzött cukrot. Egy teli kávékanál kávé-esszencia elegendő egynegyed liter tejhez. Nagyon jóízű kávét kapunk. A kávé-esszencia nélkülözhetetlen kirándulások alkalmával, utazáskor, de az az asszony is jól jár vele, akinek nincs annyi ideje, hogy friss kávét főzzön. Még a legényember is szívesen felforraltja a tejet, hogy aztán, a kávé-esszencia segítségével, jó, illatos kávét kapjon.

LEPATTOGZOTT TÜKRÖK KIJAVÍTÁSA. Ha megvizsgáljuk egy régi tükör hátsó oldalát, meg fogjuk állapítani, hogy a tükör sok helyről hiányzik az úgynevezett „fonsor”. Ezek a tönkrement részek a tükör inensó oldaláról is észrevehetőek. Ha a tükröt nem akarjuk újból egészen bevonatni fonsorral, a hiányokon úgy segíthetünk, hogy ezekre a helyekre kis stanioldarabkákat teszünk. Ha alapos munkát akarunk végezni, a tükör lepattozott részeit benzinbe mártott vattával jól ledörzsöljük, hogy minden port és piszkot eltávolítsunk. Ezt a ledörzsölést kétszer egymásután is megismételjük. Aztán ecettel jó vastag gummi-arabikum oldatot kenünk oda, a szétvágott stanioldarabkákat ráhelyezzük és száraz parafadugó segítségével odanyomjuk a staniolpapírt. Az egész javítási munkálatot gyorsan kell elvégeznünk. Az ily módon végzett kijavítás a tükör elülső oldaláról egyáltalán nem vehető észre és a tükör zavaró, vak részei egészen eltűnnek.

Ritka alkalom

6 lakásos ház 250.000—
leiért kapható, Bisericii
u. 20 szám alatt.

2 háztelek Str. Sinaia 4
sz. alatt, á 50000 lei. Ér-
deklődni ugyanott.

A konyha körül

Takarékos konyha. Levesben főtt marhahúst és más maradékhúst 25—30 deka nyers sertéscombbal a húsdarálón megőrölünk. Aztán öblös tálba adva, hozzákeverünk 1 egész tojást, 1 darab áztatott és kifacsart zsemlyét, zsíron vagy vajon párolt hagymát, egy kanál lisztet, sót, töröttborsot. Ha mindent jól összegyúrtuk, a nyújtódeszkára tesszük, szalámialakúra idomítva, zsírral kikent tepsihen megsütjük. Fontos, hogyha megsült, meleg helyen tartuk legalább 20 percig, mert ha azon forrón akarók felszeletelni, szétesnek. Adhatunk hozzá paradicsom- vagy gombamártást. Köretnek párolt rizs, krumplisere illik hozzá. Hidegen feltálalva, burgonyasalátával is jó vacsora.

Túrós pogácsa. Egyforma súlyú vaját és lisztet kissé megsóva felmorzsolunk és ugyanolyan súlyú szitán áttört túróval jól összegyúrjuk. Egy óráig pihentetjük, majd ujjnyi vastagra nyújtjuk, kis pogácsákra szaggatjuk, felvert tojással bekenjük és szép pirosra sütjük forró sütőben.

Diós vagy mandulás rudacsok. Két tojásfehérjét, egy fél citrom levét és 25 deka porcukrot habosra és szilárdra keverjük. Közben 25 deka őrölt diót, vagy mogyorót elvegyítünk reszelt citromhéjával. A cukros habnak elvesszük több, mint a felét és összegyúrjuk a dióval. A masszát kinyújtjuk körülbelül ujjnyi vastagságra és óvatosan rákenjük a megmaradt cukros habot. Hosszúcs, keskeny szeleteket vágunk belőle és nagyon vigyázva késsel tepsihe rakjuk és egészen langyos sütőben inkább szárítjuk, mint sütjük. Ha a citromot nem szeretjük, vaniliát is keverhetünk az őrölt dióba.

* A prostata megbetegedéseinek kezelésében a rendkívül enyhén ható természetes „**Ferenc József**” keserűviz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral! — gyakran nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy székletet biztosít és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

A hideg tavaszról a női divattervezőknek is új ötleteket adott. Németországban hozták divatba a képünkön látható modellt. Hogy fiatalos, könnyed benyomást legyen a kosztüm, s mégis melege legyen, ezért a könnyebb fajta prémekből, vagy elütőszínű gyapjuból készült kabátok a szoknya alá veszik fel, hogy bluz hatása legyen. Jó meleg sál egészíti ki ezt az együttest a nyakban és a szoknyára egy kis prémdíszet varrnak, hogy zseb illuzióját keltsse. E az összeállítás olyan hatással van, mintha ruhaderékban járna a nő, mégis melegen van felöltözve, a hideg tavasz időnek megfelelően.

Árcéhidetések

Allást nyee
szávanként 2 lei

Női szabó segédet
keres, Tolvaj Gyula női szabó. Csak tanult női szabó jelentkezzen. — Nagyvárad, Ciorogariu-utca 49-a.

Allást keres
szávanként 1 lei

Házvezetőnőneü
menne fiatal urinó. — Cím a kiadóban.

Lakás
szávanként 2 lei

Kiadó
májusra 2—3 szobás modern lakás. Nagyvárad, Str. Ep. Pavel 20. sz. Házfelügyelő.

2 szobás
konyhás modern parkettes utcai lakás azonnalra kiadó. Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

2 szobás lakás
mellékheleységekkel kiadó azonnalra. Ugyanott 2—3 telek parcella eladó. Nagyvárad, Str. I. Ciordas 38.

Kiadó
3 szoba, előszoba, fürdőszoba, mellékheleységekkel május 1-re. Katona. — Nagyvárad, Piata Unirii 2.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépés Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

2x1 szoba konyhás
lakás kiadó. Nagyvárad, Str. Plevnei 1.

Adás-vétel
szávanként 3 lei

Veszek
arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbet ékeszeráruháza, Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Mély gyermekkocsi
eladó. Nagyvárad, Str. Alexandri 13.

Eladó
villanymotor 1 és fél lóerős, 4 hengeres petrol motor 20 lóerős, esztergapad 1200 mm. csucstáv, 4 lámpás Hornifon hálózati rádió. Nagyvárad, Str. Barieri 18. Társi.

Átmeneti kabát
és egy szép selyemruha eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 13.

Husipari gépet vennék.
Töltőgép, daráló (Wolf) villanyerőre, motorral, vagy anélkül, nagyobb üstöt, üstházzal vagy anélkül, stb. Rölch, Nagyvárad, Parcul Stefan cel Mare 19. szám.

Egy melegvíz berendezés
„Boyer” üzemeltetleppel, komplett, olcsón eladó. Nagyvárad, Jorga-u. 14. Merza.